

คู่สร้าาง ♥ คู่สม

มอบความสยู่แ่น่

จาก

ชื่อหนังสือ

คู่สร้าง คู่สม
The happy couple
พระธรรมธรวีระนนท์ วีรนนุ โท
Luang Poh Veeranon Veerananto
Abbot of Watpacharoenrajdhammaram

ภาพวาดโดย

วิชา นนท์แก้ว, กัญญารัตน์ สุวรรณปักษา

พิมพ์ครั้งที่ ๕

มิถุนายน ๒๕๕๑

จัดพิมพ์โดย

โครงการพิมพ์หนังสือธรรมะวัดป่าเจริญราชธรรมาราม
๑๒/๑๕ คลอง ๑๑ ต.บึงทองหลาง อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี
โทร.๐-๒๕๕๕-๒๑๑๒ แฟกซ์ ๐-๒๕๕๕-๒๔๗๓
หรือ ๐๘๖-๕๓๔-๘๒๗๓

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน

Permission to re-print for free distribution may be obtained upon request from the author

สนใจปฏิบัติธรรม หรือ ผู้มีจิตศรัทธาท่านใดมีความประสงค์จะขอพิมพ์หนังสือเล่มใดแจกเป็นธรรมทานหรือบริจาคปัจจัยสมทบทุนในโครงการพิมพ์หนังสือธรรมะ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่วัดทุกวัน

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษถนอมสายตา (green-read)

พิมพ์ที่

หอรัตนชัยการพิมพ์
๓๓/๒๘ ซอยเพชรบุรี ๕ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร ๐ ๒๒๑๕ ๕๖๘๑-๓, ๐ ๒๒๑๖ ๕๔๖๔ โทรสาร ๐ ๒๒๑๖ ๕๔๖๕

คำอนุโมทนา

หนังสือคู่สร้างคู่สมฉบับนี้ อาตมาได้รวบรวมบางส่วนที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ในการมงคลสมรสของคู่บ่าวสาวและคู่สามีภรรยา โดยพอที่จะเป็นเข็มทิศชี้ทางให้แก่ผู้ที่สนใจได้บ้างตามความต้องการและนำไปเป็นข้อปฏิบัติในการดำรงชีวิตคู่เพื่อกำจัดจุดอ่อนที่ไม่ดีที่อยู่ในตัวเอง ให้พิจารณาเปรียบเทียบกับตัวเราเองว่าเป็นอย่างไร หรือพิจารณาตนเองว่าปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นสามีและความเป็นภรรยากันถูกต้องมากน้อยเพียงไร

จะเห็นได้ว่าปัญหาชีวิตคู่ในสังคมทุกวันนี้ เกิดจากความไม่พร้อมของฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายที่จะใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน หรือบางคู่เห็นว่าเป็นเรื่องที่ชอบกันเท่านั้น อีกทั้งในปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป เพราะคู่สามีภรรยาต่างก็ออกไปทำงานนอกบ้านทั้งคู่ จึงทำให้ละทิ้งหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อกัน การที่ขาดหลักของการดำเนินชีวิตคู่และไม่มีความอดทนต่อกัน ทำให้เกิดปัญหาภายในครอบครัว หรือต้องหย่าร้างกันปีละหลายๆคู่ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมด้านอื่นๆตามมาอีกมากมาย

คู่สร้าง • คู่สม

การพิมพ์หนังสือคู่สร้างคู่สมครั้งที่ ๔ นี้ ได้มีการแก้ไขและเพิ่มเติมเนื้อหาในบางส่วน เพื่อให้ได้ใจความกระชับและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ ได้เรียบเรียงเป็นภาษาไทย ส่วนที่ ๒ ได้มีการแปลเป็นภาคภาษาอังกฤษภายในเล่มเดียวกัน

ดังนั้นจึงขออนุโมทนากับคู่สมรสหรือคู่สามีภรรยาที่จะสร้างสรรค์จรโลงศีลธรรมอันดีในสังคม สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้แก่ประเทศชาติ สร้างความสุขสงบร่มเย็นให้ครอบครัวตนเองและสังคมที่ดีทุกๆ ท่าน ขอเจริญธรรมแก่คู่สมรสและคู่สามีภรรยาทุกคู่เทอญ

วีรนนโท ภิกขุ

๑ มกราคม ๒๕๕๑

สารบัญ

	หน้า
คู่สร้าง-คู่สม	๓
สมชีวิธรรม ๔	๓
ประเภทของภรรยา	๑๐
นางวิสาขา:หญิงงามแบบอย่างเบญจกัลยาณี	๑๔
ประเภทของสามี	๓๖
คู่สามี-ภรรยา ๔ คู่	๓๓
ฉราวาสธรรม ๔	๔๓
หน้าที่ของสามีต่อภรรยา	๔๔
หน้าที่ของภรรยาต่อสามี	๔๕
ทุกข์ของหญิง	๔๖
สุขของคฤหัสถ์	๔๘
กุดจิริวัฏฐิติธรรม ๔	๔๙

คู่สร้าง ♥ คู่สม

ขอความสุขสวัสดิ์จึงมีแต่คู่บ่าวสาว (คู่สมรส) ทุกๆ คู่ วันนี้ เป็นวันที่เราทุกคนได้ตัดสินใจยอมรับใช้ชีวิตร่วมกันและกัน มีความพึงพอใจกัน ยินดีจะทำหน้าที่เป็นคู่ครองอยู่เคียงข้างกัน ด้วยความศรัทธาในความรักทั้งสองฝ่าย การที่เราจะมีชีวิตคู่ที่ดี มีความสุขในการใช้ชีวิตคู่ หรือเรียกกันว่าเป็นสามีภรรยา กัน โดย คู่สามีภรรยาที่ดีนั้น ต้องมีคุณลักษณะและความประพฤติดี ซึ่งการ ที่จะใช้ชีวิตคู่กันไปได้อย่างยาวนานนั้นต้องอาศัยหลักการคำสอนทาง พระพุทธศาสนา ๔ อย่างที่เรียกว่า **สมชีวิตธรรม ๔ ประการ**

สมชีวิตธรรม ๔ ประการ

๑. **สมสัทธา** มีศรัทธาเสมอกัน ศรัทธานั้นหมายถึงความ เชื่อ ความเลื่อมใส เช่น เคารพนับถือในลัทธิศาสนา สิ่งเคารพบูชา และหลักการต่างๆ ตลอดจนความใฝ่นิยมในคุณค่า ความสนใจ อย่างเดียวกัน มีอุดมการณ์เหมือนกัน มีจิตใจหนักแน่นเหมือนกัน

หรือปรับตัวเข้าหากันได้ มีความเข้าใจกัน มีการฟังพียงอาศัยซึ่งกันและกัน ขอมรับกันได้ ตลอดจนมีความมั่นคงในอุดมการณ์เดียวกัน ซึ่งความศรัทธาเป็นเครื่องหล่อหลอมความรู้สึกรักใคร่ ความมีศรัทธาสมกัน ตั้งแต่ความเชื่อถือในลัทธิศาสนาอย่างเดียวกัน การมีรสนิยมแนวเดียวกัน จึงเป็นสิ่งสำคัญมากในชีวิตสมรส

๒. สมศีลา มีศีลสมกัน คือ มีความประพฤติ มีศีลธรรม จรรยา มรรยาท มีความประพฤติที่เข้ากันได้ มีพื้นฐานการอบรมมาพอเหมาะสมควรและสอดคล้องไปกันได้ดี คือมีศีล ๕ เสมอกัน รู้จักรับผิดชอบชีวิตในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๓. สมจาคา มีจาคะสมกัน คือ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเสมอกัน มีความโอบอ้อมอารีต่อกัน มีน้ำใจกว้างขวาง มีความเสียสละ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่ขัดแย้งและบีบบังคับกันจนเกินไป เพราะในชีวิตคนเราต้องสัมพันธ์กับคนอื่นๆ เริ่มจากพ่อแม่ญาติมิตรสหายเป็นต้นไป ธรรมข้อนี้สำคัญมากที่จะต้องแสดงออกถึงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือพียงอาศัยซึ่งกัน ซึ่งหากคู่ครองที่มีจาคะไม่สมกันย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งกันอยู่เรื่อยไป ทำให้ชีวิตคู่ประะบางและแตกร้างได้ง่าย

๔. สมปัญญา มีปัญญาสมหรือเสมอกัน ปัญญาหมายถึง ความรู้จักเหตุ รู้จักผล ความรู้จักคิด ความสามารถในการใช้ความคิดและเข้าใจในเหตุผลกันดี โดยอย่างน้อยที่สุดสามารถสื่อสาร

คู่สร้าง คู่สม

พูดจาเข้าใจกัน การรู้จักฟังและเข้าใจในเหตุผลของกันและกัน การช่วยกันเป็นคู่คิด ร่วมคิดร่วมปรึกษารื้อกัน ช่วยแก้ปัญหาและเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน ในที่นี้ถือว่าเป็นคู่บุญคู่กรรม มีคุณลักษณะอุปนิสัยใจคอ ความประพฤติปฏิบัติ การแสดงออกต่อกันที่เกื้อกูลกันและอดทนกันได้

ความสมหรือเสมอกันของคู่ครองตามหลักธรรม ๔ ประการนี้มีความสำคัญมากของชีวิตคู่ที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน การที่จะครองคู่กันอย่างมีความสุขยาวนาน เป็นคู่ครองที่ดี จึงต้องอาศัยความประสานกลมกลืนเหมาะสมกันตามธรรม ๔ ประการดังกล่าวข้างต้น

โดยการอยู่ครองเรือนของคู่สมรสนั้น เป็นการร่วมสุขร่วมทุกข์ทั้งปวง ซึ่งในแง่นี้ท่านจึงถือว่าทั้งสองฝ่ายเป็นเพื่อนหรือเป็นเพื่อนที่ยิ่งกว่าเพื่อนใดๆ เพราะร่วมสุขทุกข์ครบถ้วน ดังพุทธภาษิตที่ว่า **“ภริยาปรมาขา”** แปลว่า ภรรยาเป็นเพื่อนอย่างยิ่ง หรือภรรยาเป็นยอดสหายเป็นคู่ร่วมสุขร่วมทุกข์นั่นเอง

ประเภทของภรรยา

ในกรณีที่ท่านแสดงเกี่ยวกับภรรยาไว้ ๗ ประเภทด้วยกัน จำแนกโดยคุณธรรม ความประพฤติ ลักษณะนิสัย และการปฏิบัติต่อสามี เป็นฝ่ายร้าย ๓ ประเภท และฝ่ายดี ๔ ประเภท คือ

๑. **วธภรรยา** ภรรยาเยี่ยงเพชฌฆาต คือ ภรรยาที่มีได้อยู่กินด้วยความพอใจ คู่มั่น คิดทำลายสามี ไม่มีมารยาท ไม่ให้เกียรติสามี แสดงพฤติกรรมออกมาด้วยอารมณ์ที่มีโทษะ มีโลภะ มีโมหะ เป็นเจ้าเรือน มุ่งเอาแต่ประโยชน์ตนและญาติของตนเป็นใหญ่ ไม่มีเหตุผล ไม่มีความเมตตา ภรรยาประเภทนี้จะไม่มีความสุขที่แท้จริงทั้งภพชาติเลยทีเดียว จะมีแต่ความทุกข์อยู่ตลอดชีวิต เพราะตกอยู่ภายใต้อำนาจเป็นทาสของกิเลสและอารมณ์ฝ่ายต่ำ ภรรยาประเภทนี้หาความเจริญในชีวิตได้ยาก เพราะมีแต่จะทำชีวิตให้ตกต่ำลง หากเลือกเอามาเป็นเครื่องประดับบ้านก็จะไม่ดี เพราะชอบทำลายเกียรติและศักดิ์ศรีของสามี

๒. **โจริภรรยา** ภรรยาเยี่ยงโจร คือ ภริยานิคด้างผลาญสมบัติที่มีอยู่และที่สามีหามาได้ มีนิสัยชอบหยิบ ชอบยักยกทรัพย์เอาไปใช้ในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ เช่น เอาไปใช้ในทางอบายมุข เล่นการพนัน เสพสิ่งเสพติด ใช้ทรัพย์ฟุ่มเฟือยเที่ยวเดินเล่นไปวัน ๆ เมื่อสามีหาทรัพย์มาได้ก็ไม่รู้จักเก็บรักษา ไม่ทำหน้าที่ภรรยาที่ดี มีแต่นำทุกข์มาสู่ตระกูล ภรรยาประเภทนี้เป็นเหตุให้ทรัพย์

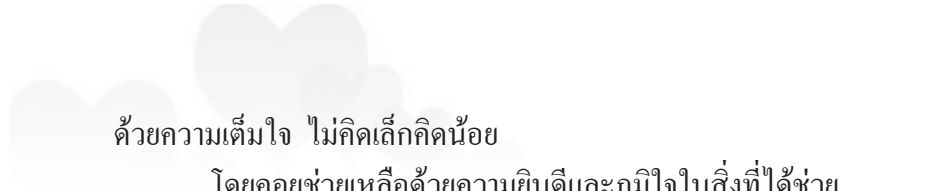

สมบัติถูกล้างผลาญไปในทางที่ไม่มีประโยชน์ ภรรยาลักษณะนี้จึงเรียกว่า *โจรภรรยา*

๓. *อัยยภรรยา* ภรรยาเยี่ยงนาย คือ ภรรยาที่เกี่ยวข้องร้าน ไม่ใส่ใจการงานใด ๆ ปากร้าย จิตใจหยาบ ชอบข่มขู่สามีในทุกสถานที่ ไม่ว่าจะอยู่ต่อหน้าผู้คนมากหรือน้อยก็มักจะเอาชนะสามีตลอดเวลา ชอบตวาด ชอบออกคำสั่ง โดยแสดงพฤติกรรมอาการวางอำนาจบาตรใหญ่ ภรรยาอย่างนี้ชอบเป็นคุณนายเอาแต่แต่งตัวให้สวยไปวันๆ แต่ไม่ยอมแต่งใจให้สวยงาม ภรรยาอย่างนี้มีโรคจะมีโมหะจริต เป็นเจ้าเรือน มีแต่จะเป็นเจ้าโรคสารพัดโรค เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคความดันโลหิตต่ำ หรือโรคความดันทุรัง ลักษณะอย่างหนึ่งของภริยาประเภทนี้คือ เอาแต่ชี้นิ้วตั้งอย่างเดียว เมื่อให้ลงมือทำด้วยตนเอง ก็ทำไม่เป็นหรือทำไม่ได้ แต่ชอบสั่งสามีให้ทำอย่างนั้นทำอย่างนี้ ภรรยาอย่างนี้ท่านเรียกว่า ภรรยาเปรียบเหมือนนาย หรือ *อัยยภรรยา*

๔. *มตาภรรยา* ภรรยาเยี่ยงมารดา คือ ภรรยาที่หวังดีเสมอทุกเวลา คอยห่วงใยเอาใจใส่สามี เมื่อหาทรัพย์มาได้ ก็เอาใจใส่คอยประหยัดเก็บรักษาทรัพย์ไว้ ใช้จ่ายในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสม ใช้จ่ายพอประมาณพอเพียง ไม่เกินความจำเป็น เหมาะกับฐานะของตน อีกทั้งมีความห่วงใยสามี ให้เกียรติสามีและรู้จักยกย่องรับใช้สามีด้วยความรักอย่างบริสุทธิ์ใจ ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน ช่วยส่งเสริมกันในหน้าที่การงาน ช่วยแบ่งภาระหน้าที่การงานได้

ด้วยความเต็มใจ ไม่คิดเล็กคิดน้อย

โดยคอยช่วยเหลือด้วยความยินดีและภูมิใจในสิ่งที่ได้ช่วยเหลือ คอยดูแลอาหารการกิน คอยให้กำลังใจ และทำหน้าที่ของการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี เป็นแม่ศรีเรือน เป็นทั้งเพื่อนเป็นทั้งภรรยาและเป็นทั้งแม่ เรียกว่า มาตาภรรยา เหมือนนางวิสาขา มหาอุบาสิกาซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นสตรีที่มีความงามตลอดกาลที่เรียกว่า เบญจกัลยาณี คือ หญิงที่มีลักษณะความงาม ๕ อย่าง และเป็นภรรยาที่มีความอดทนสูงและเป็นสะใภ้ที่ในครั้งแรกพอสามีไม่ชอบ ไม่ถูกชะตากัน สุดท้ายพอสามีเรียกว่า มารดา(แม่)

ซึ่งในที่นี้จะนำมากล่าวเพื่อให้สตรีที่เป็นภรรยาที่ดีทั้งหลายที่ตกอยู่ในภาวะห้วงอกเดียวกันได้เกิดกำลังใจได้บ้าง ไม่ทอดลอยในการกระทำคุณงามความดีต่อไป โดยตัวอย่างนางวิสาขาน่าจะเป็นภรรยาที่ควรยกย่องนำมาเป็นแบบอย่างของภรรยาในสมัยนี้ได้ดีทีเดียว

๕. ภคินีภริยา ภรรยาเยี่ยงน้องสาว คือ ภรรยาผู้เคารพรักสามีดั่งน้องรักพี่ มีจิตใจอ่อนโยน รู้จักเกรงใจสามี มักคล้อยตามสามีในทางที่ดีหรือที่ชอบด้วยเหตุผล

๖. สขีภรรยา ภรรยาเยี่ยงสหาย คือ ภรรยาที่เปรียบเหมือนเพื่อนมีจิตภักดี เมื่อเวลาพบสามีก็ร่าเริงหรือปลอบปลื้มดีใจ เหมือนจากกันมานาน เป็นผู้มีการิยามารยาทดี รู้จักปฏิบัติสามี โดยประพฤติตัวดีเสมอต้นเสมอปลายทั้งต่อหน้าและลับหลังเป็นปกติสม่ำเสมอ

๗. **ทาสีภรรยา** ภรรยาเยี่ยงทาส คือ ภรรยาที่ยอมอยู่ใต้ อำนาจสามี ถูกสามีตะคอกตบตี ก็ไม่แสดงความโกรธโต้ตอบออกมา

ดังนั้น ท่านสอนให้ภรรยาสำรวจตนเองว่าที่เป็นอยู่ตนเป็น ภรรยาประเภทใด ถ้าจะเป็นภรรยาที่ดีควรเลือกเป็นภรรยาประเภท ใด สำหรับชายอาจใช้เป็นหลักสำรวจอุปนิสัยของตนว่า ควรแก่ หญิงประเภทใด หรือ เลือกผู้หญิงประเภทใดเป็นคู่ครองและสำรวจ หญิงที่จะเป็นคู่ครองว่าเหมาะกับอุปนิสัยของตนหรือไม่ พยายาม พิจารณาให้ดีด้วยสติปัญญาแห่งความเป็นกลาง แม้สามีก็ย่อมมี หลายประเภท พึงเปรียบเทียบเอาจากภรรยาประเภทต่างๆ ที่กล่าว มาแล้วข้างต้นนั้น

นางวิสาขา...หญิงงามแบบอย่างเบญจกัลยาณี

นางวิสาขาเอตทัคคะในทางผู้ถวายทาน

นางวิสาขาเป็นอุบาสิกาที่ประเสริฐผู้หนึ่ง โดยจะหาบุคคลใดเทียบได้ยาก นางเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับอุบาสิกาตราวจนถึงบัดนี้ ประวัตินางมหาอุบาสิกาผู้นี้ มีเนื้อเรื่องกล่าวอยู่ในพระไตรปิฎกและอรรถกถามากมาย

บุพกรรมของมหาอุบาสิกาวิสาขา

นางวิสาขาครั้งพระพุทธเจ้าพระนามว่า**พุทธดตตะ** บังเกิดในเรือนสกุลกรุงหัสติ ครั้งหนึ่งนางกำลังฟังพระธรรมเทศนาของพระศาสดา นางเห็นพระศาสดาทรงสถาปนาอุบาสิกาผู้หนึ่งไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสิกาผู้ยินดีในการถวายทาน นางจึงทำกุศลให้ยิ่งยวดขึ้นไปปรารถนาตำแหน่งนั้น นางเวียนว่ายอยู่ในเทวดาและมนุษย์ถึงแสนกัป

ครั้ง**พระกัสสปพุทธเจ้า** ก็ถือปฏิสนธิในพระราชมณเฑียรของพระเจ้ากาสิ พระนามว่า**กิกิ** แห่งกรุงพาราณสี เป็นพระราชธิดาองค์หนึ่ง ระหว่างพระพี่น้องนาง ๘ พระองค์ คือ นางสมณีนางสมณคุตตานางภิกขุณี (ภิกขุณี) นางภิกขุทาสีกานางธัมมานางสุธัมมา (สุธรรมา) และนางสังฆทาสีครบ ๘ พระราชธิดาเหล่า

นั่น ในบัดนี้ [ครั้งพุทธกาลชาติปัจจุบัน] คือพระเขมาเถรี พระอุบล
วรรณาเถรี พระปฏาจาราเถรี พระนางกุณฑลเกสีเถรี (พระภัททา
กุณฑลเกสาเถรี) พระกิสาโคตมีเถรี พระธรรมทินนาเถรี และนาง
วิสาขาครบ ๗ บรรดาพระราชธิดาเหล่านั้น โดยพระนางสังฆทาสี
เวียนว่ายอยู่ในเทวดาและมนุษย์ถึงพุทธันดรหนึ่ง

ปัจจุบันชาติสมัยพุทธกาล

**สตรีเบญจกัลยาณี คือ หญิงผู้มีความงาม ๕ อย่าง
ความงามไม่สร้างชอช่างวิสาขาแม่พระผู้สูงส่ง**

นางวิสาขา เกิดในตระกูลเศรษฐี ในเมืองภัททิยะ แคว้น
อังคะ บิดาชื่อว่า ธนัญชัย มารดาชื่อว่าสุมนาเทวี และปู่ชื่อ
เมณฑกเศรษฐี ขณะที่เธอมีอายุอยู่ในวัย ๗ ขวบ เป็นที่รักดู
แก้วตาดวงใจของเมณฑกผู้เป็นปู่ยิ่งนัก

บรรลุนิสิตได้เสด็จปัตติพลต้งแต่อายุ ๗ ขวบ

เมื่อเมณฑกเศรษฐีได้ทราบข่าวว่า พระบรมศาสดาพร้อม
ด้วยภิกษุสงฆ์จำนวนมากกำลังเสด็จมาสู่เมืองภัททิยะ ท่าน
เมณฑกเศรษฐีจึงได้มอบหมายให้เด็กหญิงวิสาขาพร้อมด้วยบริวาร
ออกไปทำการรับเสด็จที่นอกเมือง ขณะที่พระพุทธองค์ประทับ
พักผ่อนพระอิริยาบถอยู่นั้น เด็กหญิงวิสาขาพร้อมด้วยบริวาร เข้าไป

เฝ้ากราบถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่อันสมควรแก่ตน พระพุทธองค์
ทรงแสดงพระธรรมเทศนาให้พวกเธอฟังเมื่อเด็กหญิงวิสาขาพร้อม
ด้วยบริวาร ได้ฟังธรรมจบลงก็ได้บรรลุเป็นพระโสดาบันด้วยกัน
ทั้งหมด

ส่วน**เมณฑกเศรษฐี** เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาถึงแล้ว
จึงรีบเข้าไปเฝ้า เมื่อได้ฟังพระธรรมเทศนาก็ได้บรรลุธรรมเป็น
พระโสดาบันเช่นกัน แล้วกราบทูลอาราธนาพระบรมศาสดาพร้อม
ด้วยภิกษุสงฆ์ที่ติดตามเสด็จทั้งหมดเข้าไปรับอาหารบิณฑบาต ณ
ที่บ้านของตนตลอดระยะเวลา ๑๕ วันที่ประทับอยู่ที่ภัททิยนครนั้น

อนนชัฎเศรษฐีย้ายบ้านตั้งเมืองสาเกต

สมัยนั้น**พระเจ้าปเสนทิโกศล**แห่งเมืองสาวัตถีกับ**พระเจ้า
พิมพิสาร**แห่งเมืองราชคฤห์ มีความเกี่ยวข้องกันโดยต่างก็ได้ภคินี
(น้องสาว) ของกันและกันมาเป็นมเหสี แต่เนื่องจากในเมืองสาวัตถี
ของ**พระเจ้าปเสนทิโกศล**นั้น ไม่มีเศรษฐีตระกูลใหญ่ๆ อันมีทรัพย์
สมบัติมากมาย และได้ทราบว่าในเมืองราชคฤห์ของ**พระเจ้า
พิมพิสาร**นั้น มีเศรษฐีผู้มีทรัพย์สมบัติมากมายขนานนับไม่ถ้วนอยู่
ถึง ๕ ตระกูล

ดังนั้น**พระเจ้าปเสนทิโกศล**จึงเสด็จมายังเมืองราชคฤห์ เข้า
เฝ้า**พระเจ้าพิมพิสาร**แล้วแจ้งความประสงค์ที่มาในครั้งนี้ ก็เพื่อ
ขอพระราชทานตระกูลเศรษฐีในเมืองราชคฤห์นี้ไปอยู่ในเมือง

คู่สร้าง คู่สม

สาวดีสักหนึ่งตระกูล

พระเจ้าพิมพิสารได้สดับแล้วตรัสตอบว่า “การโยกย้ายตระกูลใหญ่ ๆ เพียงหนึ่งตระกูลก็เหมือนกับแผ่นดินทรุด” แต่เพื่อรักษาสัมพันธไมตรีต่อกันไว้ หลังจากที่ได้ปรึกษากับอำมาตย์ทั้งหลายแล้ว เห็นพ้องต้องกันว่าสมควรยกตระกูลชนนุชชัยเศรษฐี ให้ไปอยู่เมืองสาวดีกับพระเจ้าปเสนทิโกศล

ชนนุชชัยเศรษฐีได้ขนย้ายทรัพย์สมบัติพร้อมทั้งบริวารและสัตว์เลี้ยงทั้งหลายเดินทางสู่พระนครสาวดีพร้อมกับบริวาร และเมื่อเดินทางเข้าเขตแคว้นของพระเจ้าปเสนทิโกศลแล้ว ขณะที่พักค้างแรมระหว่างทางก่อนเข้าเมือง ชนนุชชัยเศรษฐีเห็นว่าภูมิประเทศบริเวณที่พักนั้นเป็นชัยภูมิเหมาะสมดี อีกทั้งตนเองก็มีบริวารติดตามมาเป็นจำนวนมาก ถ้าไปตั้งบ้านเรือนภายในเมืองก็จะคับแคบ จึงขออนุญาตพระเจ้าปเสนทิโกศลก่อตั้งบ้านเมืองลง ณ ที่แห่งนั้น และได้ชื่อเมืองใหม่นี้ว่า “สาเกต” ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองสาวดี ๗ โยชน์

คู่สร้าง คู่สม

สตรีงามเบญจกัลยาณี

ในเมืองสาวตลิ่งนั้น มีเศรษฐีตระกูลหนึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า **มิกุลเศรษฐี** มีบุตรชายชื่อ **ปณณวัฒน์กุมาร** เมื่อเจริญวัยสมควรที่จะมีภรรยาได้แล้ว บิดามารดาขอให้เขาแต่งงานเพื่อสืบทอดวงศ์ตระกูล แต่ตัวเขาเองไม่มีความประสงค์จะแต่งงานแต่อย่างใด เมื่อบิดามารดาบเร้ามากขึ้น เขาจึงหาอุบายเลี่ยงโดยบอกแก่บิดามารดาว่า ถ้าได้หญิงที่มีความงามครบทั้ง ๕ อย่าง ซึ่งเรียกว่า **เบญจกัลยาณี** แล้วจึงจะยอมแต่งงาน

ลักษณะของเบญจกัลยาณี

หญิงผู้มีความงาม ๕ อย่างดังนี้

๑. **เกศกัลยาณี** ผมงาม คือสตรีที่มีผมยาวถึงสะเอวแล้วปลายผมงอนขึ้นเหมือนหางนกยูงเมื่อเวลาลำแพน
๒. **มธุรสกัลยาณี** เนืองาม คือหญิงที่มีริมฝีปากแดงดุจดั่งลิ้นสุก และเรียบซิดสนิทกันดี
๓. **อัญญิกัลยาณี** กระจุกงาม คือหญิงที่มีฟันสีขาวประดุจสังข์และเรียบเสมอกัน
๔. **ฉวีกัลยาณี** ผิวงาม คือหญิงที่มีผิวงามละเอียด ถ้าคำที่คำดั่งดอกบัวเขียว ถ้าขาที่ขาขาวดั่งดอกกรรณิการ
๕. **วยกัลยาณี** วัยงาม คือหญิงที่แม่จะคลอดบุตรถึง ๑๐ ครั้งก็ยังคงสภาพร่างกายสาวสวยดุจคลอดครั้งเดียว

คู่สร้าง * คู่สม

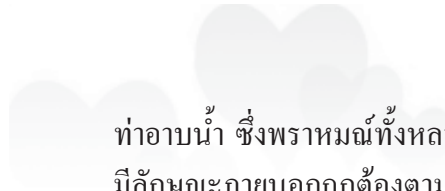

บิดามารดาเมื่อได้ฟังแล้ว จึงให้เชษฐพราหมณ์ผู้มีความ
เชี่ยวชาญในด้านอติถึลักษณะมาถามว่า หญิงผู้มีความงามดังกล่าว
นี้มีหรือไม่ เมื่อพวกพราหมณ์ตอบว่ามี จึงส่งพราหมณ์เหล่านั้นออก
เที่ยวแสวงหาตามเมืองต่างๆ พร้อมทั้งมอบพวงมาลัยและเครื่อง
ทองของหมั้นไปด้วย

ชน ๔ พวก เมื่อถึงจะดูไม่งาม

พวกพราหมณ์เที่ยวแสวงหาไปตามเมืองต่างๆ ทั้งเมืองเล็ก
เมืองใหญ่ ก็ไม่ได้พบหญิงงามตามที่ต้องการ จนมาถึงเมืองสาเกต
และเป็นเหตุบังเอิญในวันนั้นเป็นวันเปิดงานนักขัตฤกษ์ประจำปี ซึ่ง
สตรีตระกูลใหญ่น้อยจะมีโอกาสออกจากบ้านเพื่อชมงาน นาง
วิสาขาพร้อมด้วยหญิงบริวาร ๕๐๐ คนออกจากบ้านเพื่อไปยัง

ทำอบน้ำ ซึ่งพราหมณ์ทั้งหลายแอบซุ่มมองอยู่ ได้พบนางวิสาขา มีลักษณะภายนอกถูกต้องตามตำราอติถิลักษณะครบ ๔ ประการ ขณะนั้นฝนตกลงมาอย่างหนัก หญิงบริวารทั้งหลายพากันวิ่งหลบหนีฝนเข้าไปในศาลา แต่นางวิสาขายังคงเดินไปด้วยอาการปกติ ทำให้พวกพราหมณ์ทั้งหลายรู้สึกแปลกใจ ประกอบกับต้องการจะเห็นลักษณะพื้นของนางอันเป็นลักษณะที่ ๕ จึงถามนางว่า “น้องหญิง ทำไมเธอจึงไม่วิ่งหลบหนีฝนเหมือนกับหญิงคนอื่นๆ” นางวิสาขาตอบว่า “ข้าแต่นายท่าน ชน ๔ พวกเมื่อวิ่งจะดูไม่งาม” ชน ๔ พวกนั้น ได้แก่

๑. พระราชา ผู้ทรงประดับด้วยเครื่องอาภรณ์พร้อมสรรพ เมื่อวิ่งแล้วจะดูไม่งาม

๒. บรรพชิต ผู้ครองผ้ากาสาวพัสตร์พระสงฆ์ สามเณร ชี เมื่อวิ่งแล้วจะดูไม่งาม

๓. สตรี ผู้ถือว่าเป็นหญิงทั้งหลาย นอกจากจะดูไม่งามแล้ว ถ้าเกิดอุบัติเหตุจนเสียโฉม หรือพิการ จะทำให้เสื่อมเสียและหมดคุณค่าได้

๔. ช่างมกค ตัวประดับด้วยเครื่องอาภรณ์สำหรับช่าง เมื่อวิ่งแล้วจะดูไม่งาม

พวกพราหมณ์ได้เห็นปัญญานันชาญฉลาดและคุณสมบัติเบญจกัลยาณี ครบทุกประการแล้ว จึงขอให้นางพาไปที่บ้านเพื่อทำการสู่ขอต่อพ่อแม่ตามประเพณี เมื่อสอบถามถึงชาติตระกูลและทรัพย์สินสมบัติก็ทราบว่ามีเสมอกัน จึงสวมพวงมาลัยทองให้นาง

วิชาษาเป็นการหมั้นหมายและกำหนดวันอวาหมงคล

ธณูชัยเศรษฐี ได้สั่งให้ช่างทองทำเครื่องประดับ ชื่อ **มหาลดาปสาธน์** เพื่อมอบให้แก่ลูกสาว ซึ่งเป็นเครื่องประดับชนิดพิเศษ เป็นชุดยาวติดต่อกันตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าประดับด้วยเงินทองและรัตนอันมีค่าถึง ๕ โทกฏิกหาปณะ ค่าแรงฝีมือช่างอีก ๑ แสน เป็นเครื่องประดับที่หญิงอื่น ๆ ไม่สามารถจะประดับได้ เพราะมีน้ำหนักมาก นอกจากนี้ **ธณูชัยเศรษฐี** ยังได้มอบทรัพย์สินเงินทองของใช้ต่าง ๆ รวมทั้งข้าทาสบริวารและฝูงโคอีกจำนวนมาก มายมหาศาล อีกทั้งส่งกลุ่มพีผู้มีความชำนาญพิเศษด้านต่าง ๆ ไปเป็นที่ปรึกษาดูแลประจำตัวอีก ๘ นายด้วย เมื่อเวลามีปัญหาจะได้ช่วยเจรจาให้กับลูกสาว เพราะท่านเศรษฐีเข้าใจลูกสาวดีว่าเป็นคนมีนิสัยอย่างไร จึงเตรียมพร้อมไว้ล่วงหน้าก่อน ด้วยเหตุผลที่เหมาะสม

ธณูชัยเศรษฐีในโอรุวาท ๑๐ ข้อแก่ลูกสาว

โดยก่อนที่นางวิชาษาออกจากบ้านไปสู่ตระกูลของสามี **ธณูชัยเศรษฐี** ได้กล่าวอบรมมารยาทสมบัติของกุลสตรีผู้จะไปสู่ตระกูลของสามี โดยให้โอรุวาท ๑๐ ประการเป็นแนวปฏิบัติคือ

โอรุวาทข้อที่ ๑ ไฟในอย่า่นำออก หมายความว่า อย่า่นำความไม่ดีของพ่อผัวแม่ผัวและสามีออกไปพูดให้คนภายนอกฟัง

โอรุวาทข้อที่ ๒ ไฟนอกอย่า่นำเข้า หมายความว่า เมื่อคน

ภายนอกตำหนิพ่อผ้วแม่ผ้วและสามีอย่างไร อ่่านนำมาพูดให้คนในบ้านฟัง

โ้วาทข้อที่ ๓ ควรให้แก่คนที่ให้เท่านั้น หมายความว่า ควรให้แก่คนที่ขี้มของไปแล้วแล้วนำมาส่งคืน

โ้วาทข้อที่ ๔ ไม่ควรให้แก่คนที่ไม่ให้ หมายความว่า ไม่ควรให้แก่คนที่ขี้มของไปแล้ว ไม่นำมาส่งคืน

โ้วาทข้อที่ ๕ ควรให้ทั้งแก่คนที่ให้และไม่ให้ หมายความว่า เมื่อมีญาติมิตรผู้ยากจนมาขอความช่วยเหลือฟิ่งพาอาศัย เมื่อให้ไปแล้ว จะให้คืนหรือไม่ให้คืนก็ควรให้

โ้วาทข้อที่ ๖ ฟิ่งนั่งให้เป็นสุข หมายความว่า ไม่นั่งในที่กีดขวางพ่อผ้วแม่ผ้วและสามีในทางที่เดิน

โ้วาทข้อที่ ๗ ฟิ่งนอนให้เป็นสุข หมายความว่า ไม่ควรนอนก่อนพ่อผ้วแม่ผ้วและสามี ดื่นก่อนนอนที่หลัง

โ้วาทข้อที่ ๘ ฟิ่งบริโภคให้เป็นสุข หมายความว่า ควรจัดให้พ่อผ้วแม่ผ้วและสามีบริโภคแล้ว ตนจึงบริโภคภายหลัง

โ้วาทข้อที่ ๙ ฟิ่งบ่ารอไฟ หมายความว่า ให้มีความสำนึกอยู่เสมอว่า พ่อผ้ว แม่ผ้วและสามีเป็นเหมือนกองไฟ และพญานาคที่จะต้องบ่ารุงดูแล

โ้วาทข้อที่ ๑๐ ฟิ่งนอบน้อมเทวดาภายใน หมายความว่า ให้มีความสำนึกอยู่เสมอว่า พ่อผ้ว แม่ผ้ว และสามีเป็นเหมือนเทวดา ที่จะต้องให้ความนอบน้อม

คู่สร้าง คู่สม

อานิสงส์ของการทำบุญแล้วแถม

ธรรมาจารย์ ใช้เวลาถึง ๔ เดือนในการเตรียมทรัพย์สมบัติเพื่อมอบให้แก่นางวิสาขาสำหรับใช้สอยเมื่อไปอยู่ในตระกูลของสามี เฉพาะเครื่องประดับ**มหาดาบปสาธน์**เพียงอย่างเดียวก็ใช้เวลาทำถึง ๔ เดือนเช่นกัน เมื่อถึงกำหนดนางวิสาขาได้ออกเดินทางไปยังตระกูลของสามี พร้อมด้วยข้าทาสบริวารทรัพย์สินเงินทองของใช้ของเนกอนันต์ และ โคกระบืออีกมากมายมหาศาลที่บิดาจัดการมอบให้

แม้กระนั้น โคกระบือที่อยู่ในคอกยังทำลายคอกวิ่งออกตามขบวนของนางวิสาขาไปอีกจำนวนมาก ทั้งนี้ด้วยอานิสงส์แห่งการทำบุญถวายทานที่นางทำไว้ในอดีตชาติ คือ ในครั้งที่นางวิสาขาเป็นธิดาของ**พระเจ้ากิกิ** ครั้งพระพุทธเจ้าพระนามว่า**กัสสปะ** นางได้

ถวายอาหารแก่พระภิกษุสามเณรเป็นประจำ และทั้ง ๆ ที่พระภิกษุสามเณรกล่าวว่า “พอแล้ว ๆ” ก็ยังตรัสว่า “พระคุณเจ้าสิ่งนี้อร่อย สิ่งนี้น่าฉัน” แล้วก็ถวายเพิ่มขึ้นอีก ด้วยอานิสงส์แห่งการถวายเพิ่มนี้ บันดาลให้โค กระบือเหล่านั้น แม้จะมีคนห้ามและมีคอกกั้นอยู่ ก็ยังกระโดดออกจากคอกวิ่งตามขบวนของนางวิสาขาไปอีกจำนวนมาก

นางวิสาขาต่านิโทษสามี

เมื่อนางวิสาขาเข้ามาสู่ตระกูลของสามีแล้ว เพราะความที่ เป็นผู้ได้รับการอบรมสั่งสอนเป็นอย่างดีตั้งแต่วัยเด็ก และเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีน้ำใจเจรงาไพเราะ ให้ความเคารพผู้ที่มีวัยสูงกว่าตน จึงเป็นที่รักใคร่และชอบใจของคนทั่วไป ยกเว้น *มิการเศรษฐี* บิดาของสามี ซึ่งมีจิตฝักใฝ่ในนักบวชขอเจลกชิเปลือย โดยให้ความเคารพนับถือว่าเป็นพระอรหันต์และนิมนต์ให้มาบริโภคโภชนาหารที่บ้านของตน แล้วสั่งให้คนไปตามนางวิสาขา มาไหว้พระอรหันต์และให้มาช่วยจัดเลี้ยงอาหารแก่เจลกชิเปลือยเหล่านั้นด้วย

นางวิสาขาผู้เป็นพระอริยสาวิกาชั้น โสดาบันพอได้ยินคำว่า อรหันต์ นางก็รู้สึกปีติยินดีรับมายังเรือนของ *มิการเศรษฐี* แต่พอได้เห็นเจลกชิเปลือย ก็ตกใจจึงกล่าวว่า “ผู้ไม่มีความละอายเหล่านี้จะเป็นพระอรหันต์ไม่ได้” พร้อมทั้งกล่าวติเตียน *มิการเศรษฐี* แล้วกลับที่อยู่ของตน

ต่อมาวันหนึ่ง ขณะที่มีการเสวยกำลังบริโภคอาหารอยู่ โดยมีนางวิสาขาคอยปรนนิบัติอยู่ใกล้ ๆ ได้มีพระเถระเที่ยวบิณฑบาตผ่านมาหยุดยืนที่หน้าบ้านของมีการเสวย นางวิสาขาทราบคิดว่าเสวยแม่จะเห็นพระเถระแล้วก็ทำเป็นไม่เห็น นางจึงกล่าวกับพระเถระว่า “นิมนต์พระคุณเจ้าไปข้างหน้าก่อนเถิด ท่านเสวยกำลังบริโภคของเก่าอยู่”

เมื่อเสวยได้ฟังเช่นนั้นแล้ว ก็รู้สึกโกรธเป็นที่สุดและหยุดบริโภคอาหารทันที แล้วสั่งให้บริวารมาจับและขับไล่นางวิสาขาให้ออกจากบ้านไป แต่ก็ไม่มีใครกล้าเข้ามาจับ นางวิสาขาขอชี้แจงแก่กุกุมพี ๘ นายที่บิดาได้ส่งมาช่วยดูแลนางก่อน และเมื่อมีการเสวยให้คนไปเชิญกุกุมพีมาแล้วแจ้งโทษของนางวิสาขาให้ฟัง ซึ่งนางก็แก้ด้วยคำกล่าวที่ว่า “ที่คิดนั้นกล่าวอย่างนั้น หมายถึงมีการเสวยบิดาของสามีกำลังบริโภคบุญเก่าอยู่ มิใช่บริโภคของบูดเน่าอย่างที่เข้าใจ” กุกุมพีทั้ง ๘ จึงกล่าวกับเสวยว่า “เรื่องนี้นางวิสาขามีความผิด”

คู่สร้าง คู่สม

๒๕

พ่อสามียกย่องนางวิสาขาในฐานะมารดา

เมื่อมีการเศรษฐกิจ คำชี้แจงของลูกสะใภ้แล้ว ก็หายโกรธ
 ขัดเคืองใจ และกล่าวขอโทษนาง พร้อมทั้งอนุญาตให้นางนิมนต์
 พระบรมศาสดาพร้อมภิกษุสงฆ์มารับอาหารบิณฑบาตในเรือนของ
 ตนได้ ขณะที่นางวิสาขาจัดถวายภัตตาหารแด่พระบรมศาสดาและ
 ภิกษุสงฆ์อยู่นั้น ก็ได้ให้คนไปเชิญมีการเศรษฐกิจมาร่วมถวาย
 ภัตตาหารด้วย แต่เศรษฐกิจเมื่อมาแล้วไม่กล้าที่ออกไปสู่ที่เฉพาะพระ
 พักตร์พระศาสดา เพราะไม่มีศรัทธาเลื่อมใสจึงแอบนั่งอยู่หลังม่าน
 เมื่อเสร็จภัตกิจแล้วพระบรมศาสดาทรงแสดงพระธรรมเทศนา
 ส่วนมีการเศรษฐกิจแม้จะหลบอยู่หลังม่านก็มีโอกาสได้ฟังธรรมด้วย
 จนจบ และได้สำเร็จเป็นพระโสดาบันบุคคลในพุทธศาสนาเป็น
 สัมมาทิฎฐิบุคคลตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

คู่สร้าง คู่สม

ทันใดนั้น *มิกิ* ได้ออกมาจากหลังม่านแล้วตรงเข้าไปหานางวิชาษาใช้ปากดูดถันของลูกสะใภ้ และประกาศให้ได้ยินทั่วกัน ณ ที่นั้นว่า “ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปขอเธอจงเป็นมารดาของข้าพเจ้า” และตั้งแต่นั้นมานางวิชาษาก็ได้นามว่า “*มิกิ*มารดา” คนทั่วไปนิยมเรียกนางว่า “*วิชาษามิกิ*มารดา”

คุณสมบัติพิเศษประจำตัวนางวิชาษา

ในบรรดาอุบาสิกาทั้งหลาย นางวิชาษานับว่าเป็นผู้มีบุญสูงส่งมาตั้งแต่อดีตชาติมากเป็นพิเศษกว่าอุบาสิกาคนอื่น ๆ หลายประการเช่น

๑. **ลักษณะของผู้มีวัยงาม** คือ แม้ว่านางจะมีอายุมาก มีลูกชาย-หญิง ถึง ๒๐ คน ลูกเหล่านั้นแต่งงานมีลูกอีกคนละ ๒๐ คน นางก็มีหลานนับได้ ๔๐๐ คน หลานเหล่านั้นแต่งงานมีลูกอีกคนละ ๒๐ คน นางวิชาษามีเหลนนับได้ ๘,๐๐๐ คน ดังนั้น คนจำนวน ๘,๔๒๐ คน มีต้นกำเนิดมาจากนางวิชาษา นางมีอายุยืนยาว จนได้เห็นหลานได้เห็นเหลนทุกคน แม้นางมีอายุถึง ๑๒๐ ปี แต่ขณะเมื่อนางนั่งอยู่ในกลุ่มของลูก หลาน เหลน นางจะมีลักษณะวัยใกล้เคียงกับคนเหล่านั้น คนพวกอื่นจะไม่สามารถทราบได้ว่านางวิชาษาคือคนไหน แต่จะสังเกตได้เมื่อเวลาจะลุกขึ้นยืน โดยคนธรรมดาหรือคนหนุ่มสาวจะลุกได้ทันที แต่สำหรับคนแก่จะต้องใช้มือยันพื้น

ช่วยพยุงกาย และจะยกกันขึ้นก่อน นั่นแหละจึงจะทราบว่านาง
วิสาขาคือคนไหน

๒. นางมีกำลังมากเท่ากับช้าง ๕ เชือกรวมกัน ครั้งหนึ่ง
พระราชามีพระประสงค์จะทดลองกำลังของนาง จึงรับสั่งให้ไปปล่
ช้างพลายตัวที่มีกำลังมากเพื่อให้วิ่งชนนางวิสาขา นางเห็นช้างวิ่ง
ตรงเข้ามา จึงคิดว่า “ถ้ารับช้างนี้ด้วยมือข้างเดียวแล้วผลักไป ช้าง
ก็จะเป็นอันตรายถึงชีวิต เราก็คจะเป็นบาป ควรจะรักษาชีวิตช้างไว้
จะดีกว่า” นางจึงใช้นิ้วมือเพียงสองนิ้วจับช้างที่วิ่งแล้วเหวี่ยงไป
ปรากฏว่าช้างถึงกับล้มกลิ้งแต่ไม่เป็นอันตรายด้วย คุณสมบัติดัง
กล่าวนี้นั้นทั้งหลายเมื่อจะจัดงานมงคลในบ้านเรือนของตน จึง
พากันเชิญนางวิสาखाให้ไปเป็นประธานในงาน โดยมอบให้นาง
เป็นผู้นำในพิธีต่าง ๆ แม้แต่อาหารก็ให้นางทานก่อน เพื่อความเป็น
สิริมงคล จนนางวิสาखाไม่มีเวลาดูแลปฏิบัติพระภิกษุที่มาฉัน
ภัตตาหารในบ้านของตน ต้องมอบให้ลูก ๆ หลาน ๆ ดำเนินการ
แทนให้

นางวิสาขาร้องไห้อาลัยจนลาน

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคประทับ ณ พระวิหารบุพพาราม
ซึ่งนางวิสาขเป็นผู้สร้างถวายใกล้กรุงสาวัตถี ขณะนั้นหลานสาว
ชื่อว่า *สุทนต์* ผู้เป็นที่รักและเป็นที่พอใจอย่างยิ่งของนางได้ถึงแก่
กรรมลง ทำให้นางเศร้าโศกเสียใจร้องไห้รำพันถึงหลานรัก นางไป

เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคทั้งหลายที่กำลังร้องไห้อยู่ด้วย พระพุทธองค์ตรัสถามเหตุแห่งความเศร้า เมื่อพระองค์ทรงทราบโดยตลอดแล้ว จึงตรัสถามว่า “ดูก่อนวิสาขา ในพระนครสาวัตถีนี้ เธอต้องการบุตรหลานสักกี่คน” นางตอบว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ต้องการบุตรหลานในพระนครนี้ทั้งหมดพระเจ้าข้า” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนวิสาขาในพระนครสาวัตถีนี้มีคนตายวันละเท่าไร” นางตอบว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในพระนครสาวัตถีนี้มีคนตายวันละ ๑ คน บ้าง ๒ คน บ้าง ถึงวันละ ๑๐ คน บ้าง พระเจ้าข้า”

พระพุทธองค์ตรัสว่า “ดูก่อนวิสาขา ถ้าคนเหล่านั้นเป็นบุตรหลานของเธอจริง เธอก็คงมีหน้าเปียกชุ่มด้วยน้ำตาโดยไม่มีวันแห้งเหือด วิสาขาคนในโลกนี้ ผู้ใดมีสิ่งเป็นที่รัก ๑๐๐ ผู้นั้นก็จะมีทุกข์ถึง ๑๐๐ ผู้ใดมีสิ่งเป็นที่รัก ๕๐ ผู้นั้นก็จะมีทุกข์ถึง ๕๐ เช่นกัน” “ดูก่อนวิสาขา เราขอบอกเธอว่า ความทุกข์ ความเศร้าโศก ความพิโรธรำพัน ที่คนทั้งหลายประสบกันอยู่ในโลกนี้ ก็เพราะอาศัยสัตว์หรือสังขารอันเป็นที่รัก ถ้าไม่มีสัตว์หรือสัตว์อันเป็นที่รักแล้ว ความทุกข์ ความเศร้าโศก ความพิโรธรำพันเหล่านั้นก็ไม่มี ผู้นั้นก็จะมีแต่ความสุข ดังนั้น ผู้ปรารถนาความสุขให้กับตนเอง ก็ไม่ควรทำสัตว์หรือสังขารให้เป็นที่รัก เมื่อนางวิสาขาได้ฟังพระพุทธองค์ตรัสสอนจบลงแล้ว ก็คลายจากความเศร้าโศก แต่เพราะความที่นางมีลูกหลานหลายคน ซึ่งต่อจากนั้นอีกไม่นานนักหลานสาวอีกคนหนึ่ง ที่นางได้มอบหมายหน้าที่การปฏิบัติดูแลพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งนิมนต์มา

ฉันที่บ้านเป็นประจำก็ได้ถึงแก่ความตายลงอีก นางวิสาขาก็ต้องเสียน้ำตาทำให้ด้วยความรักความอาลัยต่อหลานสาวเป็นครั้งที่สอง และพระพุทธรูปที่ทรงเทศนาโปรดนางให้คลายความเศร้าโศกลงดูจะเดียวกับครั้งก่อนอีก

นางวิสาขาสร้างวัดพุทธาราม

โดยปกตินางวิสาขาก็จะไปวัดวันละ ๒ ครั้ง คือ เช้า-เย็น และเมื่อไปก็จะไม่ไปมือเปล่า ถ้าไปเวลาเช้าก็จะมีของเคี้ยวของฉันเป็นอาหารไปถวายพระ ถ้าไปเวลาเย็นก็จะถือน้ำปานะไปถวาย เพราะนางปฏิบัติปกติอย่างนี้เป็นประจำ จนเป็นที่ทราบกันดีทั้งพระภิกษุสามเณร และอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย แม้นางเองก็ไม่กล้าที่จะไปวัดด้วยมือเปล่าๆ เพราะละอายที่พระภิกษุหนุ่ม สามเณรน้อย ต่างก็จะมองดูที่มีมือว่างถืออะไรมา และก่อนที่นางจะออกจากวัดกลับบ้าน นางจะเดินเยี่ยมชมเวียนถามไถ่ความสุข ความทุกข์ และความประสงค์ของพระภิกษุสามเณร และเยี่ยมชมพระภิกษุป่วยไข้จนทั่วถึงทุก ๆ องค์ก่อน แล้วจึงกลับบ้าน

วันหนึ่งเมื่อนางมาถึงวัด นางได้ถอดเครื่องประดับมหาสถาปนา มอบให้หญิงสาวผู้ติดตามถือไว้ เมื่อเสร็จกิจการฟังธรรมและเยี่ยมชมพระภิกษุสามเณรแล้ว ขณะเดินกลับบ้าน นางได้บอกให้หญิงรับใช้ส่งเครื่องประดับให้ แต่หญิงรับใช้ลืมไว้ที่ศาลาฟังธรรม นางจึงให้กลับไปนำมา แต่ตั้งว่าถ้าพระอานนท์เก็บ

คู่สร้าง คู่สม

รักษาไว้ก็ไม่ต้องเอาคืนมา ให้มอบถวายท่านไปเลย เพราะนางคิดว่าจะไม่ประดับเครื่องประดับที่พระองค์เจ้าถูกต้องสัมผัสแล้ว ซึ่งพระอานนท์ท่านก็มักจะเก็บรักษาของที่อุบาสกอุบาสิกาลืมไว้เสมอ และก็เป็นไปตามที่นางคิดไว้จริงๆ แต่นางก็กลับคิดได้อีกว่า “เครื่องประดับนี้มีประโยชน์แก่พระเถระ”

ดังนั้นนางจึงขอรับคืนมาแล้วนำออกขายในราคา ๕ โกฎีกับ ๑ แส่นกหาปณะ ตามราคาต้นทุนที่ทำไว้แต่ก็ไม่มีผู้ใดมีทรัพย์พอที่จะซื้อไว้ได้ นางจึงซื้อเอาไว้เอง แล้วนำทรัพย์เท่าจำนวนนั้นมาซื้อที่ดินและวัสดุก่อสร้างดำเนินการสร้างวัดถวายเป็นพระอารามประทับของพระบรมศาสดาและเป็นที่อยู่อาศัยจำพรรษาของพระภิกษุสงฆ์สามเณร พระบรมศาสดารับสั่งให้พระมหาโมคคัลลานะเป็นผู้อำนวยการดูแลการก่อสร้างด้วยตนเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นปราสาท ๒ ชั้น มีห้องสำหรับพระภิกษุพักอาศัยชั้นละ ๕๐๐ ห้อง โดยใช้เวลาในการก่อสร้างถึง ๕ เดือน และเมื่อสำเร็จเรียบร้อยแล้วได้นามว่า “พระวิหารบุพพาราม”

พระเปลื้องกายอาบน้ํา จิภถวายผ้าอาบน้ําฝน

โดยปกตินางวิสาขาจะกราบทูลอาราธนาพระพุทธองค์พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์มาเสวยและฉันภัตตาหารที่บ้านของนางเป็นประจำ เมื่อการจัดเตรียมภัตตาหารเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะให้สาวใช้ไปกราบทูลอาราธนาพระผู้มีพระภาคและภิกษุสงฆ์ให้เสด็จ

ไปยังบ้านของนาง

วันหนึ่งสาวใช้ได้มาตามปกติเหมือนทุกวัน แต่วันนั้นผีฝนตกลงมา พระสงฆ์ทั้งหลายจึงพากันเปลือยกายอาบน้ำฝน เมื่อสาวใช้มาเห็นเข้าก็ตกใจเพราะความที่ตนมีปัญญาน้อยคิดว่าเป็นนักบวชชี่เปลือย จึงรีบกลับไปแจ้งแก่นางวิสาขาว่า “ข้าแต่แม่เจ้าวันนี้ที่วัดไม่มีพระอยู่เลย เห็นมีแต่ชี่เปลือยแก้ผ้าอาบน้ำกันอยู่” นางวิสาขาได้ฟังคำบอกเล่าของสาวใช้แล้ว ด้วยความที่นางเป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน เป็นมหาอุบาสิกาเป็นผู้มีปัญญาศรัทธาเลื่อมใส มีความใกล้ชิดกับพระภิกษุสงฆ์ จึงทราบเหตุการณ์โดยตลอดว่า พระบรมศาสดาทรงอนุญาตให้พระภิกษุมีผ้าสำหรับใช้สอยเพียง ๓ ผืน คือ ผ้าจีวรสำหรับห่ม ผ้าสังฆาฏิสำหรับห่มซ้อน และผ้าสบงสำหรับนุ่ง

ดังนั้นเมื่อเวลาพระภิกษุจะอาบน้ำ จึงไม่มีผ้าสำหรับผลัดอาบน้ำ ก็จำเป็นต้องเปลือยกายอาบน้ำอาศัยเหตุนี้ เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาประทับที่บ้านและเสร็จภัตกิจแล้ว นางวิสาขาจึงได้เข้าไปกราบทูลขอพรเพื่อถวายผ้าอาบน้ำฝนแก่พระภิกษุสงฆ์ พระพุทธองค์ประทานอนุญาตตามที่ขอนั้น นางวิสาขาก็เป็นบุคคลแรกที่ได้ถวายผ้าอาบน้ำฝนแก่พระภิกษุสงฆ์

พระภิกษุคิดว่านางวิสาขาเสียดสี

นางวิสาขา ได้ชื่อว่าเป็นมหาอุบาสิกาผู้ยิ่งใหญ่ เป็นยอด

คู่สร้าง คู่สม

แห่งอุปัฏฐายิกา ทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาด้วยวัตถุจตุปัจจัย
ไทยทานต่าง ๆ ทั้งที่ถวายเป็นของสงฆ์ส่วนรวม และถวายเป็นของ
ส่วนบุคคลคือแก่พระภิกษุแต่ละองค์ ๆ การทำบุญของนางนับว่า
ครบถ้วนทุกประการตามหลักบุญกิริยาวัตถุ ดังคำที่นางเปล่งอุทาน
ในวันฉลองวิหาร คือ *วัดบุพพาราม* ที่นางสร้างถวายนั้นด้วยคำว่า
“ความปรารถนาใด ๆ ที่เราตั้งไว้ในกาลก่อน ความปรารถนานั้น ๆ
ทั้งหมดของเราได้สำเร็จเสร็จสิ้นสมบูรณ์ทุกประการแล้ว” ความ
ปรารถนาเหล่านั้นคือ

๑. ความปรารถนาที่จะสร้างปราสาทถวายด้วยปูนถวายเป็น
วิหารทาน

๒. ความปรารถนาที่จะถวายเตียง ตั้ง ฟูก หมอน และเสนา
สนภัณฑ์

๓. ความปรารถนาที่จะถวายสลากัณฑ์เป็นโภชนาทาน

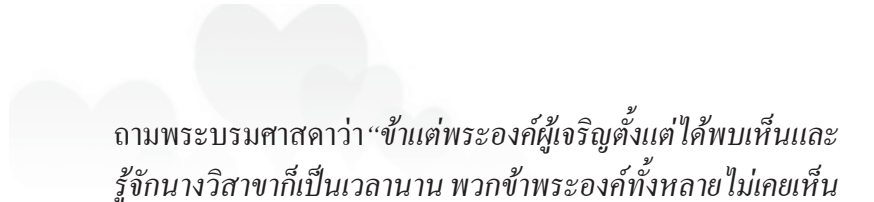
๔. ความปรารถนาที่จะถวายผ้ากาสาวพัสตร์ ผ้าเปลือกไม้
ผ้าฝ้ายเป็นจีวรทาน

๕. ความปรารถนาที่จะถวายเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง
น้ำอ้อย เป็นเภสัชทาน

ความปรารถนาเหล่านั้นของนางวิสาขาสำเร็จครบถ้วนทุก
ประการ สร้างความเอิบอิ่มใจแก่นางยิ่งนัก นางจึงเดินเวียนรอบ
ปราสาทอันเป็นวิหารทานพร้อมทั้งเปล่งอุทานดังกล่าว พระภิกษุ
ทั้งหลายได้เห็นกิริยาอาการของนางวิสาขาแล้วต่างก็รู้สึกประหลาด
ใจไม่ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับนาง จึงพร้อมใจกันเข้าไปกราบทูล

คู่สร้าง คู่สม

๑๑

ถามพระบรมศาสดาว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญตั้งแต่ได้พบเห็นและ
รู้จักนางวิสาขาที่เป็นเวลานาน พวกข้าพระองค์ทั้งหลายไม่เคยเห็น
นางขับร้องเพลงและแสดงอาการอย่างนี้มาก่อนเลย แต่วันนี้นางอยู่
ในท่ามกลางแวดล้อมด้วยบรรดาบุตรธิดาและหลานๆ ได้เดินเวียน
รอบปราสาทและบ่นพึมพำคล้ายกับร้องเพลง เข้าใจว่าอาการคง
จะกำเริบหรือไม่นางก็คงจะเสียชีวิตไปแล้วหรืออย่างไรพระเจ้าข้า”

พระพุทธองค์ตรัสแก่ภิกษุเหล่านั้นว่า “ภิกษุทั้งหลายธิดา
ของเรามีได้ขับร้องเพลงหรือเสียชีวิตอย่างที่พวกเธอเข้าใจหรอกแต่
ที่ธิดาของเราเป็นอย่างนั้นก็เพราะความปีติยินดีที่ความปรารถนา
ของตนที่ตั้งไว้นั้นสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ทุกประการ นางจึงเดินเปล่ง
อุทานออกมาด้วยความอímมใจ”

ด้วยเหตุที่นางวิสาขาได้อุปถัมภ์บำรุงพระภิกษุสงฆ์ และ
ได้ถวายวัตถุอุปัชฌาย์ในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมากดังกล่าว
มา พระผู้มีพระภาคจึงได้ทรงประกาศยกย่องนางในตำแหน่ง
เอตทัคคะเป็นผู้เลิศกว่าอุบาสิกาทั้งหลายในฝ่าย ผู้เป็นทายิกา

คู่สร้าง คู่สม

คำกลอนสอนหญิง

จงดูก่อนกัลยาณีตรีสมร
 พึงสังวรสำรวมกายในเขตต์นทร์
 แห่งวัดวาอารามด้วงดรามดรีน
 ใหนักัดมันกาลเวลาเทศาตวร
 จะเจ็อง่ง่างทางใดให้สุภาพ
 จะกัมกราบใหนักัดชิดปิดทุกส่วน
 ทั้งเสื้อผ้าทาสั้นอันเจ้ากัจน
 ส่อชักชวนป่วนทุกข่องง่าไส่มา
 ่อง่าเก็ชิดติดใกลัสมณะ
 งามวิกาลมิดวรจจะมากพบนหา
 ใหนักัด:วังจั้งสตีปรีวากา
 ใหนักัดคุณด่าหน้าขึ้นช่มสมนหญิงงาม

โดย...ธรรมบุตร

ประเภทของสามี

ตัวอย่างสามี ๘ ประเภทนั้น มีดังต่อไปนี้

๑. **วธกสามี** สามีเยี่ยงเพชฌฆาต คือ สามีที่มีใค้อยู่กินตามความพอใจ คุณหมื่นและคิดทำลายภรรยา

๒. **โจรสามี** สามีเยี่ยงโจร คือ สามีที่คิดล้างผลาญสมบัติที่มีอยู่และหามาได้ (มรดก)

๓. **อัยยสามี** สามีเยี่ยงนาย คือ สามีที่เกียจคร้าน ไม่ใส่ใจทำงาน ปากร้าย นิสัยหยาบคาย ชอบข่มขู่ภรรยาในทุกสถานที่ โดยไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

๔. **มดาสามี** สามีเยี่ยงมรดา คือ สามีที่หวังดีเสมอ คอยห่วงใยเอาใจใส่ หุงหาอาหารให้ภรรยาทาน คอนปนรับบัติภรรยา เมื่อหาทรัพย์มาได้ก็แบ่งปันให้ใช้จ่ายและคอยประหยัครักษาไว้ใช้จ่ายในสิ่งที่เป็นประโยชน์

๕. **บิดาสามี** สามีเยี่ยงบิดา คือสามีที่คอยปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัยให้ภรรยา อุปการะเลี้ยงดูภรรยาอย่างดี เป็นผู้นำครอบครัว ดูแลทุกข์สุขให้ภรรยา และเมื่อหาทรัพย์มาได้ก็แบ่งปันให้ภรรยาได้ใช้จ่าย

๖. **อนุชามี** สามีเยี่ยงน้องชาย คือ สามีผู้เคารพรักภรรยา ตั้งน่องชายรักพี่ มีใจอ่อนโยน รู้จักเกรงใจ มักคล้อยตามภรรยาในทางที่ดีที่มีเหตุผล

คู่สร้าง คู่สม

๗. **สขีสามี** สามีเยี่ยงสหาย คือ สามีที่เป็นเหมือนเพื่อน มีจิตภักดี เวลาพบภรรยาที่ร่าเริงดีใจ เป็นผู้มีคุณสมบัติตัวดี เสมอต้นเสมอปลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลังเป็นปกติเสมอโดยตลอด

๘. **ทาสสามี** สามีที่เยี่ยงทาส คือ สามีที่ยอมอยู่ใต้อำนาจภรรยา ภรรยาตะคอกหรือดุด่า สามีก็อดทน โดยไม่แสดงความโกรธโต้ตอบ

ดังนั้น ให้ท่านสำรวจตนเองว่าเป็นสามีประเภทไหน ควรจะปรับปรุงอย่างไรให้เหมาะสมกับฐานะของการเป็นสามีที่ดีที่ถูกต้องได้

มีนักปราชญ์โบราณกล่าวไว้ดีกว่า สามี-ภรรยา ๔ จำพวก ๔ คู่ ดังนี้

คู่สามี-ภรรยา

ตัวอย่างคู่สามี-ภรรยา ๔ คู่

๑. คู่สามี	เมียผี
๒. คู่สามี	เมียเทพธิดา
๓. คู่เทพบุตร	เมียผี
๔. คู่เทพบุตร	เมียเทพธิดา

คู่มือที่ ๑. ผู้วิเศษ เมียผี ผู้วิเศษติดอบายมุขซึ่งเกี่ยวข้องทำงานชอบคุยโม้โอ้อวดกันไปวัน ๆ พอกลับมาถึงบ้านมักทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ไม่มีความสุขในชีวิต ไม่มีความเคารพซึ่งกันและกัน ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันเหมือนตกรอกทั้งเป็น

คู่มือที่ ๒. ผู้วิเศษ เมียเทวดา ผู้ติดอบายมุข เกี่ยวข้องร้านทำงาน ซึ่งให้เจ้าผู้ล้างผลาญสมบัติที่ภรรยาหามาได้ ไม่มีความเคารพให้เกียรติภรรยา ความกีดกันขัดแย้งกันตลอดเวลา ใช้ชีวิตคู่อยู่ต่อไปก็ไม่มีความสุข ถ้าไม่ปรับตัวเข้าหากัน เพราะจะใช้ชีวิตร่วมกันด้วยความทุกข์ทั้งชีวิต

คู่มือที่ ๓. ผู้เทพบุตร เมียผี เมียไม่ทำหน้าที่เป็นแม่ศรีเรือน เป็นได้แต่แม่ผีเรือน แม่ยักษ์ แม่มารร้าย ดั่งคนโบราณเรียกขานกันว่าแม่ผู้หญิง แม่ผู้ยัง แม่กระซังกันรื้อ แม่ขนคร้วลงล่าง แม่อย่างม้าเหาะ แม่เตาะคันชั่ง แม่นั่งภาวนา

แม่ผู้หญิง หมายถึง ผู้หญิงที่มีคุณสมบัติแห่งการเป็นกุลสตรี รู้จักรับผิดชอบกิจการงานบ้านงานเรือน มีกิริยามารยาทเพียบพร้อมน่าชื่นชม พุดจาไพเราะ มีความจริงใจ มีคุณสมบัติเป็นผู้ดีทุกกระเบียดนิ้ว มีศีลธรรมประจำใจและจิตใจมั่นคง นี้แหละแม่ผู้หญิง

แม่ผู้ยัง หมายถึง ผู้หญิงที่มีอุปนิสัยเกี่ยวข้องร้าน ไม่มีคุณสมบัติเป็นแม่ศรีเรือน ไม่เอาใจใส่ในกิจการงานของตนเอง จะทำธุรกิจอันใดก็ไม่สำเร็จ ปล่อยให้งานค้างคาอยู่เป็นประจำ เช่น

คู่สร้าง คู่สม

อาหารก็ยังไม่ทำ ข้าวก็ยังไม่ได้หุง งานก็ยังไม่ได้ล้าง บ้านก็ยัง
ไม่ได้เช็ดกวาดถู ที่นอนก็ยังไม่ได้เก็บ นี่แหละแม่ผู้ยัง

แม่กระชังกันรั่ว หมายถึง ผู้หญิงไม่รู้จักเก็บทรัพย์ที่หา
มาได้ใช้จ่ายไม่มีเหตุผล ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายเงินแบบหน้าใหญ่ สามี
ให้เท่าไรไม่รู้จักพอ ไปมีหนี้สินหัวบ้านท้ายบ้าน เงินรั่วไหลไป
หมด ไม่มีเงินเหลือเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น เพราะเมื่อมีเงินหมั้น
ก็ใช้เป็นแสน สุดท้ายกลายเป็นหนี้แสนสาหัส

แม่ขนครั่วลงล่าง หมายถึง เป็นผู้หญิงที่ไม่เคยทำความ
สะอาดบ้านเลย ไม่รู้จักเก็บข้าวของภายในบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
เมื่อมีของอะไรก็เอาไปซุกไว้ตามที่ต่างๆ ของบ้าน เวลาจะทำความ
สะอาด หรือหาของ ต้องรื้อของของลงจากบ้านเป็นการใหญ่
รื้อคนเดียวไม่ได้ ต้องหากคนมาช่วยหรือช่วยขน นี่แหละแม่ขนครั่ว
ลงล่าง

แม่อย่างม้าเหาะ หมายถึง เป็นผู้หญิงที่มีพฤติกรรมชอบ
ทำหน้าที่ที่ผู้อื่นไม่ต้องการให้ทำ ทำตัวเป็นผู้หวังดีแต่ประสงค์ร้าย
อยู่กับบ้านไม่ติด ชอบไปบ้านโน้นบ้านนี้ เทียวหาเรื่องราวที่จะ
กล่าวขวัญนินทาผู้อื่นไปวัน ๆ เป็นนักโฆษณาประกาศข่าวที่
สังคมเขาไม่ต้องการ ไม่มีมารยาท ไม่มีคุณสมบัติของผู้ดี เมื่อเวลา
เดินเหมือนม้าเหาะ เมื่อเดินผ่านผู้หลักผู้ใหญ่ก็ไม่รู้จักก้มหลังก้มหัว
ไม่รู้จักกาลเทศะ แม้การแต่งตัวก็ไม่เรียบร้อยบ้าง เช่น การแต่งกาย
ในสมัยนี้มุ่งกระโปรงสั้นหรือกางเกงขาสั้น จนดูเกินงาม หากใคร

เลือกไปเป็นแม่บ้านแม่เรือน บ้านเรือนคงพึงได้เป็นแน่แท้ เพราะ
เวลาเดินเหมือนจะเหาะ ไม่รู้ว่าจะรีบเดินไปไหน นี่แหละแม่อย่าง
ม้าเหาะ

แม่เตาะคันซ้ง หมายถึง ผู้หญิงที่ประพฤติน ขาดความรับผิดชอบ
ผิดชอบหน้าที่ของตน ไม่รู้จักงานบ้านงานเรือน เพราะมักจะเที่ยว
ไปยุ่งวุ่นวายกับเรื่องของชาวบ้าน มีกิจกรรมเมื่อไร ก็มักมาเสนอตัว
เข้าไปยุ่งเกี่ยวทุกงาน แต่ไม่บรรลุตามเป้าหมายทุกงานเช่นกัน
เปรียบเหมือนกับแม่ค้าตามตลาดสด เทียวถือคันซ้งหาซื้อของตาม
ท้องตลาด ออกจากบ้านโน้นขึ้นบ้านนี้ นี่แหละแม่เตาะคันซ้ง

แม่นั่งภาวนา หมายถึง ผู้หญิงที่มีพฤติกรรมชอบเป็นคน
จู้ป่น จู้ใจน้อย มีปัญหาเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ไม่เว้นแต่ละวัน เพราะไม่
สงบอารมณ์ความต้องการของตัวเอง ชอบค่า ชอบบ่น ชอบว่า
ชอบแข่ง ชอบวางอำนาจ โดยขาดการไตร่ตรองหาเหตุผล เป็น
คนขาดเหตุผล ไม่ฟังผู้อื่นมองตัวเองเก่งอยู่คนเดียว เมื่อเวลาจะเดิน
ทางไปไหน จะชอบให้มีคนติดตาม คิดว่าตนเองเป็นคนพิเศษ ใคร
ไม่ทำตามที่ตนต้องการ ก็จะใช้กิริยาที่ไม่ดีต่อว่าเขา นี่แหละแม่นั่ง
ภาวนา

คู่สร้าง คู่สม

คู่ที่ ๔. ศิวเทพบุตร เมียเทพธิดา เป็นคู่สามีภรรยาที่รักกัน
 นำเอาเป็นแบบอย่าง เมื่อมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น ก็หันหน้าปรึกษา
 ใช้ชีวิตคู่อยู่กันเหมือนเพื่อน เหมือนพี่น้อง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน
 มีมารยาทที่ดีต่อกันอย่างเสมอต้นเสมอปลาย อยู่ด้วยกันอย่างมี
 ความสุขเรียกว่าบ้านพระพรหม บ้านพระอรหันต์เลยทีเดียว

ลองมาสังเกตดูสิว่า ท่านเป็นคู่ครองประเภทไหน ในสังคม
 ไทยทุกวันนี้ มีปัญหาชีวิตคู่เลิกรากันมากขึ้น ตามข่าวผ่านสื่อมวลชน
 ไม่เว้นแต่ละวัน จนถึงขั้นฆาตกรรมคู่ครองของตนเอง กลายเป็น
 ฆาตกรที่เหี้ยมโหดไป บางคู่ฆ่ากันเพื่อหวังเอาเงินประกันชีวิต ฆ่า
 กันเพราะแย่งทรัพย์สินสมบัติ ฆ่ากันเพราะแย่งภรรยาผู้อื่นมาเป็น
 ภรรยาของตนเอง ฆ่ากันเพราะแย่งตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่ง
 แสดงให้เห็นถึงจิตใจอ่อนแอของมนุษย์ มีแต่ความเห็นแก่ตัว ไม่
 คำนึงถึงความรัก ความผูกพันกัน ไม่นึกถึงความเป็นญาติมิตรกัน
 เพราะจิตใจมันไร้ศีลธรรมอันดีงามเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

กลอนสอนหญิง

หญิงจะงาม งามน้ำใจ ไซ้ใบหน้า
 หญิงจะสวย สวยท่าทาง วางตุ๊กที่
 หญิงจะรวย รวยคุณงาม และความดี
 หญิงจะแก่ แก่เพราะมี ปรีชาชาญ

หญิงจะงาม งามน้ำใจ ไซ้ใบหน้า
 หญิงจะสวย สวยจรรยา ไซ้ตานหวาน
 หญิงจะแก่ แก่ความรู้ ไซ้อุษุณาน
 หญิงจะรวย รวยสินทาน ไซ้บ้านโต

คู่สร้าง * คู่สม

บราวาสธรรม ๔ ประการ

บราวาสธรรมเป็นหลักธรรมในการครองเรือน เพื่อส่งเสริมให้คู่สมรสมีความสุขยิ่งขึ้น เป็นคู่ศีลธรรม คู่คุณงามความดี คู่คุณธรรม โดยเอาหลักธรรมสำหรับการครองเรือนของศาสนามาใช้มาปฏิบัติต่อกันในบ้าน เพื่อประโยชน์สุขด้วยธรรม ๔ ประการ ดังนี้

๑. **สัตถะ** คือ ความจริง ซื่อสัตย์ต่อกัน ทั้งจริงใจ จริงวาจา และจริงในการกระทำทั้ง ๕ สถาน คือ

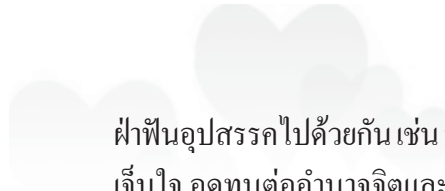
๑. จริงต่อหน้าที่
๒. จริงต่อการทำงาน
๓. จริงต่อกาลเวลา
๔. จริงต่อบุคคล
๕. จริงต่อความดี

๒. **ทมะ** คือ ฝึกฝนตนให้รู้จักข่มใจ โดยการใช้ปัญญา รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่อง ข้อขัดแย้ง ปรับตัวปรับใจเข้าหากันได้ด้วยดี ลักษณะข่มใจมี ๒ สถาน คือ

- ๑). ข่มใจที่กำลังจะกำเริบไม่ให้กำเริบ
- ๒). ข่มใจที่กำเริบแล้วให้สงบลง

๓. **ขันติ** คือ อดทน มีจิตใจเข้มแข็งหนักแน่น ไม่ว่าจะทนต่อความล่อลวง ล้า อดทนต่อความเหนื่อยยากลำบากตรากตรำ

ฝ่าฟันอุปสรรคไปด้วยกัน เช่น อดทนต่อทุกขเวทนา อดทนต่อความเจ็บใจ อดทนต่ออำนาจจิตและสิ่งเข้าวนต่างๆ

๔. จาคะ คือ *เสียดสะ* มีน้ำใจ สามารถเสียดสะความสุขสำราญ ความพอใจส่วนตัว ความเห็นแก่ตัว สละความโกรธ เพื่อผู้ครองได้ เช่น อดหลับอดนอนพยาบาลกันในเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ตลอดจนมีน้ำใจ มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อญาติสหายของผู้ครอง ไม่ใจแคบ จาคะมี ๒ อย่าง คือ

๑). สละวัตถุ

๒). สละอารมณ์

ธรรมทั้ง ๔ ประการ ขรवासจะต้องมีพร้อมบริบูรณ์ทั้ง ๔ อย่าง จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งมิได้ เพราะจะทำให้ชีวิตการครองเรือนไม่ราบรื่น เปรียบเสมือนบ้านเรือนต้องมีเสาสีเสาจึงจะตั้งอยู่ได้ ฉะนั้น หลักธรรมในทางศาสนา จึงได้วางหลักหรือหน้าที่ของผู้เป็นภรรยา สามีมี่มีต่อกันและกัน ไว้ดังนี้คือ

หน้าที่ของสามีที่มีต่อภรรยา ๕ ประการ

๑. ยกย่องให้เกียรติสมฐานะที่เป็นภรรยา
๒. ไม่ดูหมิ่นภรรยา
๓. ไม่นอกใจภรรยา
๔. มอบความเป็นใหญ่ในงานบ้านให้
๕. หาเครื่องประดับมาให้เป็นของขวัญตามโอกาส

คู่สร้าง คู่สม

หน้าที่ของภรรยาที่มีต่อสามี ๕ ประการ

๑. จัดงานการบ้านให้เรียบร้อย
๒. สงเคราะห์ญาติมิตรทั้งสองฝ่ายด้วยดี
๓. ไม่นอกใจสามี
๔. รักษาทรัพย์สมบัติที่สามีหามาได้
๕. ขยันไม่เกียจคร้านในงานทั้งปวง เองงานเอาการทุกอย่าง

จะเห็นได้ว่า หากสามีภรรยาปฏิบัติตามหน้าที่ต่อกันด้วยดี ปัญหาต่างๆก็จะไม่เกิดขึ้นในครอบครัวอย่างแน่นอน นอกจากนี้ผู้ที่เป็นสามีพึงรู้และเข้าใจถึงความทุกข์จำเพาะตัวของสตรีอีกส่วนหนึ่งที่แตกต่างจากผู้ชาย ซึ่งสามีพึงเข้าใจภรรยา และปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่เห็นอกเห็นใจเธอบ้าง คือ

**สามีภรรยาใดที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อกันได้ครบทุกข้อ
จะครองรักกันไม่มีวันจืดจาง
เว้นเพียงอย่างขอดสามีภรรยาดีนั่นเอง**

ทุกข์ของหญิง

๑. ทุกข์เพราะผู้หญิงจากหมู่บ้านมาอยู่กับตระกูลของสามี ทั้งที่ยังเป็นเด็กสาว สามีควรเข้าใจ ให้ความอบอุ่นใจ ถึงแม้ว่าทุกวันนี้ ผู้หญิงอีกส่วนหนึ่งจะไม่ไปอยู่บ้านสามี คือ อยู่กันเพียงลำพัง เป็นครอบครัวเดียวก็ตาม ภรรยาย่อมต้องการความอบอุ่นจากสามี หรือหากขาดสามีก็ต้องการความอบอุ่นจากญาติพี่น้องเช่นกัน

๒. ทุกข์เพราะผู้หญิงมีระดู ซึ่งบางครั้งก็ก่อปัญหาให้เกิด อารมณ์แปรปรวนทั้งกายและใจ ฝ่ายชายต้องเข้าใจถึงสภาวะความเป็นจริงในข้อนี้

๓. ทุกข์เพราะผู้หญิงมีครรภ์ ซึ่งยามนั้นฝ่ายหญิงต้องการ ความเอาใจใส่จากสามี เพื่อบำรุงกาย บำรุงใจ

๔. ทุกข์เพราะผู้หญิงต้องคลอดบุตร ซึ่งเป็นคราวเจ็บปวด ทุกข์ทรมานแสนสาหัสและเสี่ยงต่อชีวิตมาก สามีควรเข้าใจและ เอาใจใส่เหมือนทุกข์ของตนเอง

๕. ทุกข์เพราะผู้หญิงต้องคอยปรนเปรอเอาใจฝ่ายชาย ฝ่ายชายก็ไม่ควรเอาแต่ใจตนเอง พึงซาบซึ้งในความมีน้ำใจตอบแทน ภรรยาบ้าง

คู่สร้าง คู่สม

เพราะความสุข คือ ความทุกข์ที่พอกพูนได้ ชีวิตมนุษย์เราที่
 เกิดมา ก็มีทั้งสุขและทุกข์ปะปนกันไป ขึ้นอยู่กับว่าใครจะแสวงหา
 ทางใดเป็นส่วนมาก เพื่อที่จะได้มาซึ่งความสุข ความพึงพอใจของ
 ตนเอง ทั้งนี้จะกล่าวถึง *สุขของคฤหัสถ์* หรือฆราวาสนั้น อันเป็น
 สุขของชาวบ้าน เป็นสุขอันชอบธรรมที่ผู้ครองเรือนควรมี เรียกว่า
สุขของคฤหัสถ์ หรือ *คิหิสุข* หรือ *กามโลกิสุข* ๔ คือ

คู่สร้าง * คู่สม

สุขของคณัสน์

๑. **อตัถึสุข** สุขเกิดจากการมีทรัพย์ คือ มีความภาคภูมิใจ อิ่มเอิบใจว่าตัวเองได้ใช้ทรัพย์ที่ได้มาโดยชอบธรรม และหลักการใช้จ่ายทรัพย์นั้นมีดังนี้

- ๑.๑ เลี้ยงคูเพื่อนฝูง
- ๑.๒ บำบัดอันตรายต่างๆ
- ๑.๓ ทำพิธีกรรมต่างๆ
- ๑.๔ บริจาคทาน
- ๑.๕ เลี้ยงตนเอง เลี้ยงบิดามารดา บุตรภรรยา สามี

และบริวาร

๒. **โภคสุข** สุขจากการใช้จ่ายทรัพย์ คือ ความภูมิใจ อิ่มเอิบใจ ว่าตนได้ใช้ทรัพย์ที่ได้มาโดยชอบนั้น เลี้ยงชีพ เลี้ยงผู้ควรเลี้ยง และบำเพ็ญประโยชน์

๓. **อนณสุข** สุขจากความไม่เป็นหนี้ คือ ความภูมิใจ อิ่มเอิบใจ ว่าตนเป็นไท ไม่มีหนี้สิน ติดค้างใคร

๔. **อนวัชชสุข** สุขเกิดจากการประพฤติในสิ่งที่ไม่มีโทษ คือ ความภูมิใจ ความอิ่มเอิบใจว่าตนประพฤติสุจริต ไม่มีข้อบกพร่องเสียหาย ผู้อื่นติเตียนไม่ได้ ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ

ในบรรดาความสุขทั้ง ๔ อย่างนี้ **อนวัชชสุข** มีค่ามากที่สุด เพราะการประพฤติดีย่อมนำมาซึ่งความสุขทุกอย่าง ถ้าประพฤติ

ไม่ดี ความสุขที่มีอยู่ก็สูญสิ้นไป เป็นเหตุทำให้เกิดความเสื่อมตาม
 มาทีหลัง เพราะเราไม่ระวัง ไม่ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา
 ที่เป็นสากลและเอื้ออำนวยต่อความเจริญความก้าวหน้าพัฒนาการ
 ต่างๆ บางครั้งก็หลงลืมตัว โดยลืมมองดูตัวเอง จึงทำให้ครอบครัว
 เสื่อมโทรม

ดังนั้นครอบครัวที่มั่นคงและมั่งคั่ง หากปกครองหรือเก็บ
 รักษาทรัพย์ไม่ดี ทรัพย์สมบัติก็อาจฉิบหายได้ด้วยเหตุ ๔ ประการ
 ด้วยกัน เรียกว่า **กุลจรัฏฐิติธรรม ๔** คือ ธรรมสำหรับดำรงความ
 มั่งคั่งของตระกูลให้ยั่งยืน หรือเหตุที่ทำให้ตระกูลมั่งคั่งตั้งอยู่ได้
 นาน

กุลจรัฏฐิติธรรม ๔

๑. **นัญจกเวสนา** (ของหายของหมด รู้จักหามาไว้) ไม่แสวง
 หาสิ่งสูญหายไปแล้ว เอากลับคืนมาอีก
 ๒. **ฉินณปฏิสังขรณา** (ของเก่าของชำรุด รู้จักบูรณะซ่อม
 แซม) ไม่บูรณะวัสดุที่คร่ำคร่าชำรุดทรุดโทรมแล้ว ไม่ทำให้ดีขึ้น
 ๓. **ปริमितปานโภชนา** (รู้จักประมาณในการกินการใช้) ไม่
 รู้ประมาณในการบริโภคทรัพย์สมบัติ
 ๔. **อธิปัจจสีลวันตสถาปนา** ตั้งผู้มีศีลธรรมเป็นพ่อบ้านแม่
 เรือน
- ดังนั้น ในบรรดาเหตุแห่งความเสื่อมทั้ง ๔ อย่างนี้ ข้อที่ ๔

สำคัญมากที่สุด สำหรับเหตุที่ทำให้ตระกูลเจริญก้าวหน้า นั้น พึง
ทราบว่าตรงกันข้ามกับเหตุแห่งความเสื่อม

การที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ นับว่าเป็นสาระสำคัญสำหรับ
การครองเรือน ที่สอนให้คู่ครองมีความเหมาะสมกัน ให้รู้จัก
ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกันและกัน และถนอมรักในการครองคู่กัน มีการ
ส่งเสริมคุณค่าแห่งชีวิตร่วมกัน มีความอุปถัมภ์ส่งเสริมเพิ่มพูน
กำลังใจแก่กัน บำเพ็ญคุณงามความดี หรือคุณธรรมร่วมกัน เสริม
สร้างความสุขความเจริญในชีวิตคู่ร่วมกัน หากคู่สมรสคู่ใดรู้จัก
ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกันและกัน ได้อย่างดี ก็จักได้ชื่อว่าเป็นคู่ครองที่ควร
ยกย่องสรรเสริญ เป็นชีวิตคู่ในอุดมคติและเป็นชีวิตคู่ที่ประสบ
ความสำเร็จด้วยดี โดยพึงเข้าใจว่าความสุขเริ่มจากครอบครัว และ
แผ่ขยายประโยชน์สุขออกไปที่สังคมกว้างต่อไป

ท่านสาธุชนทั้งหลายที่กำลังจะเลือกคู่ครองมาเป็นโซ่ทอง
คล้องใจ หรือตัดสินใจอยู่ร่วมกัน เพื่อจะให้มีความสุขนั้น หรือคู่
สามีภรรยาที่ร่วมใช้ชีวิตคู่ในขณะนี้ก็ดี พึงตระหนักให้ดีกว่า เรา
จะประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรไม่ให้เกิดความเสื่อมเสียถึงตระกูล
ของบรรพบุรุษที่สืบเชื้อสายความดีอันยาวนานไว้ โดยรักษา
บทบาทความเป็นแม่ศรีเรือน พ่อเรือนไว้กับตัว ให้เป็นคนมีจิตใจ
มั่นคง เป็นคนดี และมีความสุข ไม่หลงเหลือในอบายมุข อันเป็น
เส้นทางแห่งความทุกข์ทรมาน และในท้ายที่สุดนี้ ขออำนวยพรให้
ชีวิตคู่ทุกคู่ และคู่บ่าวสาวทุกคู่ จงอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สงบ
ร่มเย็น ชั่วกาลนานเทอญ

เจริญพร

บ้านที่มีธรรมะ
 บ้านที่รื่นรมย์
 บ้านที่บริสุทธิ์
 บ้านที่ฉลาด
 บ้านที่สงบ
 บ้านที่เล่นไฟ
 บ้านที่พิงชาน
 บ้านที่อันธพาล
 บ้านที่ดื่มเหล้า
 บ้านที่กินยาบ้า
 บ้านที่ขี้เกียจ
 บ้านที่เจ้าชู้

บ้านที่ดมกินเนอร์
 บ้านที่ชอบอวดवाद
 บ้านที่ชอบดุด่า ชอบนินทา

พระอรหันต์จะมาเกิด
 พระพรหมจะมาเกิด
 มนุญจะมาเกิด
 นักปราชญ์จะมาเกิด
 สัตว์นรกจะมาเกิด
 คนจัญไรจะมาเกิด
 จักรมารจะมาเกิด
 สัตว์เดรัจฉานจะมาเกิด
 คนโง่เขลาจะมาเกิด
 คนบ้าจะมาเกิด
 คนเสถียงดจะมาเกิด
 วิญญาณหมมจะมาเกิด
 (สัตว์จะมาเกิด)
 คนเซ่อจะมาเกิด
 คนโรคประสาทจะมาเกิด
 วิญญาณหมาจะมาเกิด
 (วอโทษที่)

คู่สร้าง * คู่สม

น้ำสัจย์

ขอให้นาวากองของชีวิต
จงราบรื่นตั้งจิตที่ดิ้นรน
เปี่ยมด้วยรัก อภัย เข้าใจกัน
ชีวิตคู่สุขสันต์นิรันดรเอง

พระนลิ่งน้ำสัจย์

“อิทํ อุกกํ วิช สบฺบสุชา อเมชชา โนถ”
แปลเป็นภาษาไทย

ขอเธอทั้งสอง	อยู่ครองสมาน
ดุจดั่งสายธาร	สะอาดสดใส
สายน้ำมีแรง	แตกกันหนีได้
ขอสองดวงใจ	ดุจสายธารเทอม

คู่สร้าง * คู่สม

The Happy Couple

คู่รัก ♥ คู่สม

Foreword

In this book of “Happy couple”, I have collected some parts which should be useful to the wedding ceremony and also for the direction of those people who are interested in this matter. So they can take this information and contemplate if they are good husbands and wives. Some problems in our present social life come from “Not being ready” for “couple-life” some couples think that marriage is only for fun and this attitude eventually turns to be the reason of increasing divorces.

It should be an advice to couples, who are willing to perform and cultivate ethic principles to create peace for their family and society.

May the Blessing of Dhamma be with you.

Veerananto Bhikkhu

Dhamma = Buddhist Teaching

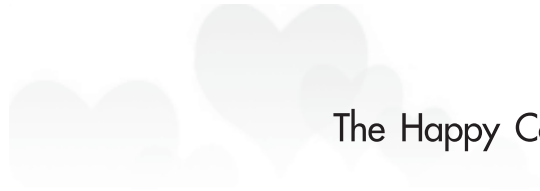
Contents

	Page
The Happy Couple	၄၆
Samajīvidhamma	၄၆
Bharyā: Seven types of wives	၄၇
Sāmī : Eight types of husbands	၄၉
Four types of the couples	၆၀
Gharāvāsa-dhamma	၆၂
The couple sharing responsibility	၆၄
A husband should serve his wife by:	၆၄
A wife honors her husband by:	၆၄
Sorrow of women	၆၆
Gihisukha: <i>Happiness</i>	၆၇
Kula-ciratthiti-dhamma: <i>reasons for lasting wealth</i> <i>in a family</i>	၆၉
Blessing	၇၀
Shell's holy water	၇၂

မုနိသံဃာ့မုနိသံဃာ

The Happy Couple

May every couple be happy, a wedding day is the day a couple decides to life and share their live in god and bad times. In order to have good couple life or being husband and wife, the wife and husband should try to have proper behavior. Forever being together must come from 4 Dhamma called **Samajīvidhamma**: qualities which make a couple well matched, they are as following:

1. **Samma-saddhā**: to be matched in faith. The Couple should have the same belief or religion and interest and if this is not so they should try to accept and honor the belief of the partner.

2. **Sama-sīlā**: to be matched in moral conduct. They should be able to practice a social behavior and moral conduct which is suitable for the social surrounding of the couple.

3. **Sama-cāgā**: to be matched in generosity. They should try to be equally generous to each other with devotion and ready to help others without hesitation or an aversive attitude.

4. **Sama-paññā**: to be matched in wisdom. Both should have equivalent intelligence or at least they should be able to talk together.

When the couple have all of these “**Samajīvidhamma**” it will be easy for them to stay together. They owe kindness, have similar personality and behavior, understand each other, and are helpful, compatible and patient.

Bhariyā: Seven types of *wives*

1. **Vadhakā-bhariyā**: *a wife like a slayer*; destructive wife. The wife who lives with her husband without goodwill; she always looks down upon her husband, who disparages him and thinks of destroying him.

2. **Corī-bhariyā**: *a wife like a robber*; thievish wife. The wife who acts like a thief; she always burns out all the existing properties and spends all the earning.

3. **Ayyā-bhariyā**: *a wife like a mistress*; Madam High and Mighty. The wife who is always lazy with the housework and nasty; she is foul-mouthed and vulgar; she is cruel and she behaves bossy towards her husband.

4. **Mātā- bhariyā**: *a wife like a mother*; motherly wife. A thoughtful wife who looks to her husband’s well being and attends to his needs, she carefully handles all income and spends the money with reasonable and in

accordance with their social level and she saves the money for the future.

5. Bhaginī-bharyā: *a wife like a sister;* sisterly wife. Being like a sister this wife always respects her husband; she is gentle and follows her husband in a proper and reasonable way.

6. Sakhī-bharyā: *a wife like a companion;* friendly wife. The wife who is as a friend who readily shares her husband's thought and feeling; she is always honest to him and makes him happy; when she greets her husband she is happy; she has fine manner and character both in society and in private life.

7. Dāsī-bharyā: *a wife like a handmaid;* slavish wife. The wife who is always under her husband no matter how bad; she is treated by him, and who passively endures his beating and abuse; she bears all with patience.

The husband should always remind his wife, to realize what kind of wife she is and a husband should understand his own personality to see which kind of personality is compatible with his personality. This task needs moderation because our choices are usually not made with this consideration.

Sāmī: Eight types of *husbands*

1. Vadhakā-sāmī: *the murderous husband;* the husband who live with his wife in ill will. He always look down on his wife and tries to destroy her.

2. Corī-sāmī: *the thieving husband;* the husband who spends all the earnings , uses up all the properties and squanders all his wife's wealth or his inheritance.

3. Ayyā-sāmī: *the domineering husband;* the husband who is too lazy to work, rude and nasty to his wife whenever he can and has ill manner.

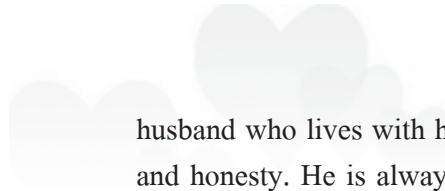
4. Mātā-sāmī: *the motherly husband;* the husband who is always thoughtful and caring to his wife. Whatever he earns, he usually shares to her and he always puts aside savings for future.

5. Pitā-sāmī: *the fatherly husband;* the husband who is always keep his wife from the evil and protect his wife from the any danger.he looks to his wife's well being and arrange for his marriage by himself.he is a real leading for the household life.

6. Anujī-sāmī: *the brotherly husband;* the husband who loves and respects his wife like a sister, he is gentle, respectful and goes well along with his wife.

7. Sakhī-sāmī: *the comradely husband;* the

husband who lives with his wife like a friend with faith and honesty. He is always happy to meet her and he is polite with fine manner and stays like that in every situation.

8. Dāsā- sāmī: *the servilely husband;* the husband who allows her to be above or dominant, he lives under his wife’s thumb and who passively endures his beatings and abuse;he is patient without anger.

A husband should know himself. What kind of husband he is and what should be improved to be the right husband.

Some ancient scholars also classified four other types of the couples as such.

နိမိတ်ချမ်းသာမှု

Four types of the *couples*

- 1 .A ghost husband with a ghost wife.
2. A ghost husband with an angle wife.
3. An angle husband with a ghost wife.
4. An angle husband with an angle wife.

Try to classify yourselves because there are these types of couples in our present society that sometimes can cause severe problems. Divorce and even murder can be the result of ill matched couples.

Gharāvāsa-dhamma

Virtues for a good household life; *virtues for lay people*

The religious couples are usually owe goodness and ethic principles which will help them to stay together for the rest of their lives.

There are four **Gharāvāsa-dhamma** which can be practiced by the couple at home to maintain their happy couple-life. These are the following ways:

1. Sacca: *Truth and honesty.* They should be truthful and faithful to each other in thoughts, speech and deeds, in accordance to five situations.

- 1). duty
- 2). work
- 3). time
- 4). people
- 5). goodness

2. Dama: *taming and training oneself; adjustment; self-development; mastery;* Training themselves to correct faults, self-control and controlling emotions through calming the mind.;try to improve themselves, resolve the problems,try to understand each other and adapt to each other.

There are 2 ways of calming:

- 1). Don't let emotions grow
- 2). Calm down emotions which already arose

3. Khanti: *tolerance; forbearance; perseverance*
;Being firm, stable and patient when your mate shows bad emotional behavior, do not react impulsive when conflicts arise, try to be enduring when difficulties and hardships arise. Try to be patient when hard work has to be done, move forward together. Be patient when pain, sorrow or temperament arise.

4. Cāga: *liberality; generosity; sacrifice;* being thoughtful, able to give up personal comfort for the sake of one's partner (example when the partner is sick, you should nurse your partner even if you do not get enough sleep) also being kind and generous, giving in charity to the relatives and friends of one's partner.

They are 2 types of Cāga.

- 1) Material charity
- 2) Emotional charity

The couple which is sharing this four **Gharāvāsa-dhamma** and maintains these 4 will be able to stay together in peace, harmony and happiness. This marriage can be compared to a house which has four posts.

The couple sharing responsibility

The couple which is sharing responsibility helps and serves each other in accordance to the the following teachings:

A husband should serve his wife by:

In five ways a husband should serve his wife:

- 1) by honoring her with her status as his wife.
- 2) by being courteous to her not disparaging her
- 3) by being faithful to her; not committing adultery.
- 4) by handing over authority to her; giving her control of household concerns.
- 5) by providing her with ornaments; giving her occasional gifts of ornaments and clothing .

A wife honors her husband by:

In five ways a wife, serves and shows her love for her husband:

- 1) She manages household affairs in a good and correct way.
- 2) She is hospitable and helpful to friends and relations of both hers and his.

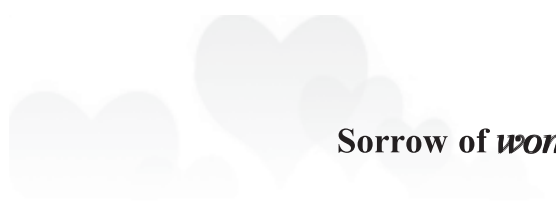

- 3) She should be faithful to him; not committing adultery.
- 4) She should take care of the goods he brings home.
- 5) She should be skilful and industrious in all her duties.

As you see both - wife and husband have the duty to always be careful and considering with the family. If they follow this duties, there will be a harmonious family live.

Sorrow of *woman*

A sympathetic woman: There are a number of conditions peculiar to a woman about which a husband should be considerate and to which he should respond with care and sympathy. The problems are the following:

1. She must be parted from her kin or her family despite her young age to live with her husband's family: The husband should treat her with kindness, warmth and make her feel at home.
2. She has a monthly period; which sometimes causes changes in her physical and mental states: the husband needs to understand this.
3. She may need special care and attention, both physical and mental when she is pregnant.
4. When she has to give birth, which an extremely painful and even life-threatening time: the husband should look after his wife as if her suffering were his own.
5. She must submit to the wants of her husband: the husband should not do just as he pleases, but appreciate her attention and respond to it thoughtfully.

Gihisukha:Happiness

Gihisukha:*house-wife happiness; deserved bliss of a layperson*

1. **Atthisukha:** *bliss of ownership*; happiness resulting from economic security. Happiness and pride arises if someone contemplates that one spends the money, which one has earned legally. Money should be spent in the following way:

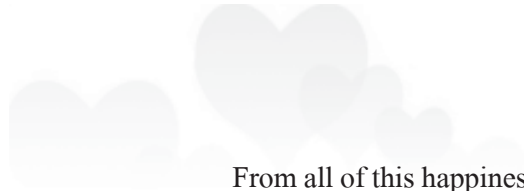
- 1) to entertain his friends
- 2) to cure any danger
- 3) for social ceremony
- 4) for devotion
- 5) to make a living, to look after parents, children, wife, husband and followers.

2. **Bhogasukha:** *bliss of enjoyment; enjoyment of wealth*; happiness arising from spending money and consuming one's wealth.

3. **Ananasukha:** *bliss of debtlessness*; happiness on account of freedom from debt.

4. **Anavajjasukha:** *bliss of blamelessness*; happiness on account of leading a faultless life.

From all of this happiness, **Anavajjasukha** is the worthiest because proper behavior can bring all happiness. On the other side, ill behavior can spoil the happiness and it is the cause of going down. So if one is careless and does not cultivate ethic principles it will cause problems in family and society.

Development and progress in modern society may cause problems for society and family live, so one always has to check if these things are in conformity with ethic principles.

To ensure the harmony and prosperity of one's family one should consider the following four **Kulaciratthiti-dhamma**.

Kula-ciratthiti-dhamma:

Causes for lasting wealth in ones family

A Ensuring the stability line by practicing accordance with the qualities and principles already mentioned ;knowing how to make a living,should also abide by certain principles concerning responsibility for their family in the follow ways:

1. **Natthagavesanā:** seeking for what is lost; when things are lost or used up, he replenishes them.

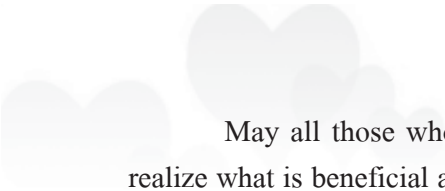
2. **Jinnapatisankharanā:** repairing what is worn out; when things are old and damaged, he restores and repairs them.

3. **Parimitapānabhojanā:** moderation in spending; he knows moderation in eating and using.

4. **Adhipaccasīlavantathāpanā:** putting in authority a virtuous woman or man; he places a moral and virtuous woman or man in charge of the household.

One should understand what the causes for a successful, harmonious family live are. And one should know that practicing the opposite will cause the ruin of a family.

May all those who decide to live a couple-live realize what is beneficial and stay away from all kind of practices which destroy the happiness of their family-live.

Finally may you life in harmony and happiness for the rest of your live's.

คู่ชีวิต ♥ คู่สม

Charoenporn (Blessing)

In the Dhamma house	The Buddhist Saint will come to birth
In the pleasant house	The Brahma will come to birth
In the innocent house	The human being will come to birth
In the clever house	The scholar will come to birth
In the duty house	The hell's beast will come to birth
In the gambling house	The wicked man will come to birth
In the confuse house	The Ogre will come to birth
In the gangster's house	The animal will come to birth
In the drunken house	The foolish man will come to birth
In the mad pill-taking house	The mad man will come to birth
In the beau man house	The pig's soul will come to birth (Enemies will come)
In the thinner inhale house	The silly man will come to birth
In the Rampage house	The Neurotic man will come to birth
In the scolder, gossip house	The dog's soul will come to birth (I apologize)

Shell's holy water

Blessing the golden ship of life
Travel as smooth as thought
Fulfilled with love, Forgiveness and Understanding
The couple will be happy forever.

Buddhist monk sprinkle the shell's holy water

"Itung Utagung Viya Songsottha Apechcha Hotha"

That mean:
May you both live together
Like the river clean and bright
River runs without break and apparition
May your both hearts like the river flow.

